

TRACTATUS ANALYTICUS

DE PRÆMINENTIA ET AUCTORITATE SANCTÆ SEDIS

BREVITER COMPLECTENS

Historiam dogmaticam ejusdem sanctæ Sedis a fundatione usque ad pontificatum sancti Leonis Magni.

Gallico idiomate scriptus ab archiepiscopo Cæsariensi Cl. Sommier, et Latine redditus a D. Cajetano Cenni presbytero Pistoriensi.

Potestatem regum et principum in subditas A sibi gentes a Deo unice profectam esse tam sacra Scriptura (a), tum constans traditio Patrum affirmant. At vero nulla in terris dominatio est, cujus institutio et jurisdictio e Scripturæ oraculis evidentius appareat, exercitium pleniori Patrum auctoritate comprobetur, quam divi Petri, qui eum seculi sunt, Romanorum pontificum. Ex duobus hisce fontibus quidquid haurire licuit ad nostra usque tempora hic trademus, analytica simul et historica methodo in compendium redactum, ut inde dogmaticam Sanctæ sedis historiam perficiamus.

ARTICULUS I.

Argumenta constitutionis et attributorum S. sedis e sacra Scriptura desumpta.

Sacra Scriptura constat Veteri et Novo Testamento: Vetus Novi præferebat imaginem, et Synanoga Ecclesiæ (b). Illius ministri varii ministros hujus adumbrabant; proindeque summus Judæorum sacerdos pontificem maximum Christianorum inuenebat. Has autem symbolicas relationes, quas præbet Scriptura, eventus luce clariores reddiderunt.

Summo Judæorum sacerdoti erat certum supremumque tribunal (c) ad sententiam ferendam de rebus omnibus ad religionem spectantibus, ad verum sensum legum aperiendum, ad controversias absolute omnes definiendas. Haud secus pontifex maximus Christianorum sede utitur stabili ac suprema, utpote qui eandem in Ecclesia auctoritatem exercet. Quandoque in Synagoga idem pontifex temporali administratione cum spirituali conjuncta fungebatur, ita constituta jam atque firmata Ecclesia, cum Romæ imperium, quæ pene omnibus dominata erat, plures inter reges discissum, prorsus interiisset, Petri successores vel temporalium absolutos et supremos rerum moderatores divina Providentia constituit, in locorum et gentium parte ubi eorum sedes sita est. Quamobrem regale sacerdotium tum lege scripta tum nature adumbratum, in qua patres, postea seniores e patriarchali familia sacerdotis officio fungebantur et regni, omnibus absolutum numeris invenitur. Necnon Christianorum omnium caput et parens, ab omni hujus mundi principum potestate solutus, suam

auctoritatem majori cum dignitate ac libertate exercere potest nulli omnino suspectus.

In Novo Testamento, ubi de Ecclesiæ fundatione res est, illud in primis occurrit, Petrum nempe et ejus successores singulos caput et fundamentum Ecclesiæ designari. Ipse, cum antea Simon diceretur, nomen illud Petri assequitur (d), ipse principem ubique occupat locum; per ipsum æternus Pater Jesum Christum manifestat hominibus Filium Dei vivi. Ipsum ejusque successores dignitatis suæ compotes Salvator facit (e), angularis nempe lapidis Ecclesiæ, stabilientiæ illius gratia, ita ut portæ inferi non prævaleant adversus eam. Ipsi denique ac successoribus claves tradit regni cælorum, supremam scilicet Ecclesiæ gubernandæ potestatem.

Pro iisdem se Salvator ipse testatur orasse, ut ne eorum fides deficiat (f), quin etiam fratres suos in fide confirmet.

Divinus idem Salvator post resurrectionem suam, antequam in cælum ascendit (g), Petrum et successores instituit supremos Ecclesiæ totius moderatores, dum agnos ovesque ut pascere imperavit, quibus corpus Ecclesiæ universum conficitur. Agni siquidem Christiani sunt populi, ovesque agnorum matres pastores varii, quorum curæ alia aliis gregum portio demandatur. Itaque agnos et oves, populos nempe et pastores, Petro ejusque successoribus committere ut eos custodiant, perinde est ac supremos totius Ecclesiæ gubernatores declarare, cujus ovile unum ab uno pastore dependet (h).

Vix dum Jesus Christus ascendit in cælum, Petrus suo fungi munere orditur (i), cumque magna nascentis Ecclesiæ partem Hierosolymis congregatam teneret, eam ut pararet ad accipiendum Spiritum sanctum, in proditoris Judæ locum valuit ut alius apostolus sufficeretur explendi causa sacri ejus collegii sedes omnes.

Post Pentecosten Evangelii prædicationem Petrus omnium primus est orsus (j) Veteris Testamenti mysteria reserans, quibus Jesus Christus adumbrabatur; primus verbum Dei semel atque iterum annuntians octo hominum millia ad Deum conversa baptizari fecit, primus supremum se largitorem gratiarum perpetrandis miraculis demonstrat, infligendisque anathematibus judicem se delictorum ostendit (k). Petrus ipse Jacobum minorem Hierosolymorum episcopum creat; ipsumque tanquam

(a) Sap. vi, 4; Rom. xiii, 1, I Pet. xiii.

(b) I Cor. x, 14; Hebr. x, 1.

(c) Deut. xvii; II Paral. xix; Eccli. xlv, 8, 11.

(d) Joan. i, 42; Marc. iii, 16; Luc. vi, 14; Matth. x, 2.

(e) Matth. xvi, 13 et seq.

(f) Luc. xx, 31, 32.

(g) Joan. xxi, 15 et seq.

(h) Joac. x, 16.

(i) Act. i, 5; Joan. Chrysost., hom. 3 in Act.

(j) Act. ii, et seq.

(k) S. Joan. Chrysost. in Joan. hom. 87.

Ecclesiae caput adit Paulus haud ita multo post conversionem suam (a). Cum vero jam Evangelium per totam Judaeam perque finitimas provincias late esset diffusum, idem Petrus invisit Ecclesias tum ab apostolis ceteris, tum ab aliis Evangelii praecognibus institutas, easque in immensum protendit, vicis undequaque pagisque integris Jesu Christo acquisitis (b).

Præterea Petrus salutem gentibus primus annuntiat, sicuti primus nuntiavit Judæis. Cum enim nationis utriusque communis pater et pastor supremus futurus sit, ea propter utriusque ostium reserat ad ovile, necnon divinae gratiam adoptionis implorat. Tandem ubi pro fide vincit carcere servatur, parumque abest quin morte sua spectaculum Judæis gratissimum præbeat, Ecclesia, id quod pro alio ex apostolis nullo unquam constat esse factum, maxime de illius tanquam sui capitis incolunitate sollicita, pro ejusdem indemnitate publicas supplicationes indicit (c).

ARTICULUS II.

De constitutione et jurisdictione sanctæ sedis sub D. Petri pontificatu constat ex traditione.

Antequam Petrus veniret Romam, quam noverat destinata a Deo esse supremam catholicæ Ecclesiæ sedem, Antiochiæ cathedram collocavit, quæ Orientalis Romanorum imperii metropolis erat, locumque, post Romam et Alexandriam, cæteras inter urbes tanti imperii principem occupabat. Visibile hoc Ecclesiæ caput in præcipuis constituendis sedibus imitatur formam a divina sibi providentia exhibitam in hujus mundi regnis condendis, maxime id intelligens ad doctrinam, augmentum ac diuturnitatem fidei, necnon ad exterioris Ecclesiæ regimen profuturum. Quapropter ad singularem Jesu Christi gregis inspectionem, quem totius quam late patet orbis populi debebant conficere, tres superiores constituit sedes: Romæ scilicet, Alexandriæ et Antiochiæ; præter generalem omnium inspectionem, in trium earum sedium una constitutam, quam ejus successores occupassent.

Patriarchalem Antiochiæ sedem ante alias erexit, quippe quam urbem inclytam cæteris priorem sanctus apostolus suo in itinere offendit. De hujus erectione sedis aperte non loquitur Scriptura, ob meram omissionem, ut testatur divus Hieronymus (d); attamen argumentis adeo firmis traditio comprobatur, ut revocare id in dubium non liceat. Sanctus Ignatius (e), Petri post Evodium successor eadem in patriarchali sede, divusque Joannes Chrysostomus (f), ex urbe ipsamque oriundus, id litteris consignant. Chronographi omnes epocham inde sumptam posteris commendarunt, ut videre est in Chronicis Eusebii Casariensis (g), Alexandrino (h), Nicephori (i) et Adonis (j). Pontifices summi Damasus, D. Leo Magnus, Gelasius et S. Gregorius Magnus apertissime id ostendunt; longeque ante Gregorii ejusdem ævum perpetuam hujus rei memoriam consecravit Ecclesia, festum instituens quod celebratur quotannis septimo vel octavo Kalendas Martias. Magna

A Nicæna (k) synodus de patriarchali Antiochiæ sedis auctoritate suas in provincias perinde loquitur ac de jure ab omni antiquitate testato; cui proinde origo alia non debet tribui, quam ipsius Ecclesiæ fundatio. Quoad illius ditios terminos, in confesso est apud veteres amplèxam fuisse olim quidquid Oriens Romani dicebatur imperii (l); quindecim nempe provincias, quæ postea uni ex præfectis prætorio paruerunt. Præterea constat, pro Ecclesiarum numero, quæ succedente tempore fundabantur, terminos eandem suos Orientem versus protulisse.

Post sedem Antiochiæ positam apostolorum princeps Romanam fundavit Ecclesiam; hoc tamen discrimine, quod præter totius Occidentis patriarchatum Romæ conditum, omnium insuper Ecclesiarum primatum in ea constituit. Ab Moysis ævo id semel legimus prænuntiatum (m), iterumque a Daniele propheta (n). Sancti Patres, præque iis Augustinus, animadvertunt quædam ethnicorum oracula tanquam indicia, et spiri uale et temporale Romanorum imperium portendentia (o). Cujusmodi sunt quæ ex Ciceronis de Philosophia libris, ex T. Livii (p) ac Dionysii Halicarnassensis Historiis (q) eque Virgilii carminibus suppetunt (r). Observandum est insuper quod Roma, cum sit in umbilico regionis omnium quæ in terrarum orbe sunt facile principis, commercio enim utitur cunctarum gentium (s); quod ejus imperium longe lateque diffusum id temporis, cum omni creaturæ Evangelium prædicandum erat; quod denique præpotens Romanorum ingenium, ubi de imperando res est, certissima erant religionis præludia, quam Deus ibidem decreverat instituere. Divum Petrum, penes quem summa rerum ad religionem spectantium administratio erat, divinae quidem sapientiæ consilium non latuit, quod ut executioni mandaret, Romam se contulit (t). Divusque apostolus Paulus post annos aliquot ad Romanos dans litteras paucis complectitur quæ ibidem gesserat apostolorum princeps, præbetque analysim fundatæ ab eodem Ecclesiæ. *Fides vestra, inquit, annuntiat in universo mundo. Vestra quidem obedientia (Christi Evangelio) in omnem locum divulgata est (u).* Pleni estis charitate atque cognitionis perfectæ fidei vestræ, ita ut alterutrum docere atque exemplo firmate valeatis.

S. Petrus Romæ scripsit primam quæ exstat canonicam Epistolam, quæ primæ instar Decretalium habenda est (v). Ea siquidem, præterquam quod mysteria fidei et moralia tradit præcepta, disciplinæ insuper momenta primis iis temporibus congruentia præscribit. In eadem Evangelii librum probat perscriptum ab suo ipsius discipulo B. Marco, ea continentem quæ ab se audiverat prædicari; atque hunc librum catholicæ Ecclesiæ proponens tanquam divinitus inspiratum, per istiusmodi jurisdictionis actum ostendit supremi auctoritatem pontificis, omnia definiendi quæ ad fidei normam moresque informandos fidelium inserviunt (x).

D Argumentum aliud supremæ auctoritatis pontificis præbuit, cum D. Marcum misit Alexandriam, ut Petri nomine alteram ibi patriarchalem Ecclesiæ sedem stabiliret (y). Alexandria principem Romani imperii locum post Romam occupabat; quæ re ipsius

(a) Gal. 1 et 11. S. Ambros. in eumd. loc.

(b) Act. 13; Chrysost. in Act., hom. 21.

(c) Act. 12, 5.

(d) S. Hieron. lib. 1, in Epist. ad Galat., cap. 2.

(e) S. Ignat., epist. ad Antiochen.

(f) Chrysost. in laud. in S. Ignat.

(g) Euseb. in Chron. ann. 38 et 41.

(h) Alexan. an. 36.

(i) Niceph. in fine.

(j) Adon. stat. vi.

(k) Conc. Nic., can. 6.

(l) S. Hier., epist. 61.

(m) Num. xxii et xxiv.

(n) Dan. vii, 23 et seq.

(o) Cic. de Divin., 110 et 112.

(p) T. Liv., dec. 4, l. 1.

(q) Dion. Halic. l. 11.

(r) Virg. Ecl. iv.

(s) S. Aug. de Civ. D., l. v et x.

(t) S. Leo serm. 1, de nat. App. Pet. et Pauli.

(u) Rom. 1, 8, 14, 15, 16, 19.

(v) Euseb. Hist. l. 11, c. 13. S. Hier. in Marc.

(x) Euseb. loc. c.

(y) Gelas. in decret. de lib. apocr.

episcopo eundem locum, quoad ecclesiasticum ordinem, Petrus contulit ex allatis paulo ante rationibus. Præterea legavit alios ex discipulis suis in varias Occidentis provincias, ut metropoles ibi et suffraganeos episcopatus erigerent, ubi perspectum fuit antiquis Ecclesiam fuisse nullam excitatam præter eas quas Petrus ejusque successores fundaverunt (a).

Primo adfuit præfuitque concilio Hierosolymis congregato; ac post rerum quæ agitabantur discussionem, assurgens (b), se ait a Deo electum fuisse præ cæteris, ut ab ipsis ore audirent gentes verbum Evangelii, eorumque definitionem, quæ oporteret credi. Postea sententiam pronuntians, legem Moysis minime necessariam esse in Ecclesia definit, hominesque salvos fieri per fidem et gratiam Jesu Christi. Tunc omnis multitudo tacuit, ut Scriptura testatur, id est secundum divi Petri sententiam nemo amplius est ausus disceptare. Aliqui dumtaxat e primoribus veritatem verborum que audierant proprio ore testati sunt, ac quemadmodum decreta concilii disponerentur pronuntiarunt.

Ea vero quæ hac in synodo sancita fuerunt, tam is quam D. Paulus adamussim servarunt, quandoque tamen nonnullis sunt usi legalibus cæremoniis, ut Judæis aliquid indulgendo, efficacius ad Christi fidem eos converterent. Omnia Moysis præcepta repente abrogare non expediebat, neque Judæi statim conversi prohibendi erant penitus ea sequi: satis quippe erat declarare eos qui e gentibus ad Christi fidem convertebantur, ejusmodi legibus non teneri, ut sensim obsolescerent et Synagoga feliciter exstingeretur. Cum autem Paulus Petrum reprehendit observatos aliquot horum rituum, idcirco factum id fuit quia principis apostolorum erga Judæos indulgentia detrimentum gentibus inferebat ex ipsarum adhuc novitia dispositione, cum occasione scandali inde desumerent unde apostolus desumptum iri non suspicabatur (c).

A synodo Petrus Romam redit, tum ut susceptum opus perficiat, tum ut proprio conglutinet sanguine S. sedem, cujus fundamenta posnerat. Quod consilium Athanasius ab apostolo (d) cœptum cum gaudio absolutumque testatur. Hic supremam perscripsit Epistolam deditque ad omnes Christi fideles, veluti testamentum sui que novissimum paterni amoris monumentum erga omnes fideles, quorum ipse pater erat (e). Per eandem monet quomodo Scripturarum interpretationem oporteat fieri; divi Pauli Epistolam commendat, easque intellectu difficiles, et facile in pravos posse sensus infecti ab indoctis fatetur (f). Præclaram de homine omnium longe fraudulentissimo Simone Mago victoriam refert, multo autem præclariorem de Satana, qui urbi huic gentium dominæ immanissimum jugum per summum delectus imposuerat (g).

Hac in urbe Jesu Christi vicarius eodem plane fructu laborum compendia cumulavit, quo Jerosolymis ipse Salvator, crucifixus perinde atque ille extra urbem in monte (h). Sic una cum eodem Salvatore Danicis prophetiam explevit, aientis quod lapis ille qui tantulus videbatur hominibus, abscessus de monte sine manibus percussit statuam illam grandem atque proceram ad montis radices erectam, et redegit quasi in favillam æstivæ aræe (i);

lapis autem qui percusserat statuam factus est mons magnus, et implevit universam terram.

ARTICULUS III.

Tradiitio secundi et tertii sæculi quoad auctoritatem et jurisdictionem sanctæ sedis.

Successionem Romanorum pontificum nullo unquam tempore interruptam pro firmissimo sanctæ Sedis auctoritatis argumento sancti Patres habuerunt. Hujus rei testes videsis Tertullianum (j), sanctos Irenæum et Cyprianum, aliosque. S. Irenæus pontifices omnes numerando percenset, qui ad sua usque tempora gubernarunt Ecclesiam; Eusebius Casariensis ad suam ætatem eosdem persequitur, ad initium scilicet quarti sæculi. Uterque horum silentio præterit divum Cletum, quin Eusebius et sanctum Marcellum omisit. Scriptores alii quamplures hoc, qui sequitur, ordine censuerunt. Beatus Petrus, SS. Linus, Cletus, Clemens, Anacletus, Evaristus, Alexander, Xystus, Thelesphorus, Iginus, Pius, Anicetus, Sother, Eleutherius, Victor, Zephirinus, Callixtus, Urbanus, Pontianus, Antherus, Fabianus, Cornelius, Lucius, Stephanus, Xystus II, Dionysius, Felix, Eutychianus, Caius, Marcellinus, Marcellus, Eusebius, Melchias.

De primis quidem pontificibus admodum pauca ad nos pervenerunt; siquidem idolorum cultores persequentes Ecclesiam pleraque monumenta veterum de iis loquentia eriperunt. Quamplurimi ab iis episcopi creati dicuntur fuisse (qua in re nulla dubitatio esse potest), ut scilicet Ecclesiis præessent quæ pontificum eorumdem auctoritate in patriarchatu Occidentis excitabantur (k). Sanctus Linus præsules quindecim ordinavit. S. Cletus quinque et viginti Romæ presbyteros constituit; quorum postea numerum auxit Evaristus, eosdemque inter et septem a se creatos diaconos divisit synaxes, quæ tituli voebantur (l). D. Clemens epistolam scripsit Corinthiis, quam Patres validissimum auctoritatis Ecclesiæ Romanæ argumentum judicarunt, ut pacem atque concordiam inter fideles tueretur, firmaretque in fide nutantes; denique ut enuntiaret palamque faceret quæ apostoli tradiderunt. De reliquis, quæ divo Clementi tribuuntur, operibus nihil affertur, namque supposititia a nonnullis habentur. Alexander et Xystus liturgiæ nonnihil addiderunt, itemque Thelesphorus, qui jejunium quadragesimale, jam traditione servatum, lata lege sanxit (m). Hyginus ab Ecclesia expulit Cerdonem hæreticum, eidemque interdixit, quia scilicet cum suos ille errores in provinciis prædicasset, eosdem postea in urbe Roma dissimulabat (n), quos demum detectos abjiciendi speciem præbens, interea clanculum profitebatur assidue. Pius decretum fecit de Paschate celebrando die Dominico (o). Anicetus hujus successore pontifice, Polycarpus, sanctitatis et doctrinæ laude omnium Asiæ præsulum cœvorum facile præstantissimus, namque discipulus D. Joannis fuerat, Romam se contulit, de rebus ad disciplinam spectantibus pontificem consulturus. Qua de re hoc inter eos convenit ut ne quis ab usu discederet. S. Dionysius Corinthiorum episcopus Soteri testatur Romanos pontifices in Ecclesia semper esse habitos tanquam communes omnium parentes, non modo quoad vitam spiritus, sed etiam quoad sæculi (p), namque ii nunquam non suppeditarunt

(a) Innoc. I, ad Decent.

(b) Act. xv, 7 et seq.

(c) Gal. ii, 51 et seq.

(d) S. Athan. Apolog. de Fuga sua.

(e) II Petr. i, 20 et 21.

(f) II Petr., ii, 15 et 16.

(g) S. August. contra Fulg. Donat., cap. 25.

(h) Joan. ult. 48 et 19.

(i) Dan. ii, 54 et 55.

(j) Tertull. de Præscript.: S. Iren. lib. iii et iv; S. Cypr. ep. 69; S. Aug. contr. Ep. fundam.

(k) Lib. Pontif. sub nom. Damasi in Lino et aliis.

(l) S. Iren. l. iii adv. hæres., c. 3. Euseb. l. iii, Hist., c. 12.

(m) Euseb. in Chron.

(n) Iren. l. iii c. 4.

(o) Euseb. Chron. Id. Hist. 5, 24.

(p) Id. ibid. ix, 22.

filialibus quæcunque ad sustinendam vitam necessaria essent, ubi gentium pro catholica fide insectationum incommodis vexarentur.

Eleutherio pontifice D. Irenæus Lugdunensis episcopus testatur (a) quod ad incitas redigendi causa in provinciis hæreticorum ac schismaticorum audaciam, atque impediendi quominus depravarentur mores, itum fuit ad apostolicam sedem tanquam doctrinæ sibi concredita sequestrem, unde integerima manat ad posterum per summorum successione pontificum: quodque constanti omnium opinione singularis ea et suprema sedes constituta fuit tanquam perpetuum ac præclarissimum monumentum, nullo unquam tempore futuram in Ecclesia fidem aliam præter eam quam apostoli tradiderunt.

Montanistæ, quorum pestis grassabatur in Asia, iter ad eandem sedem instituunt, communionis diplomata impetraturi, ut quibusve ab aggressionibus sese ita defenderent; et reapse catholicos simulantes obtinuerunt (b). At demum, fraude illorum detecta, pontifex et traditis epistolas fecit irritas, et anathema nefariis capitibus inflixit. Hunc ipsum Pontificem misisse tradunt ad Majoris Britannicæ Regem duos Evangelii præcones, a quibus idem gentesque omnes sibi subdita Christianam fidem susceperunt.

Pontifex Victor a fidelium communione Coriarum Theodorum removit, ejusque doctrinam condemnavit (c). Eadem usi fortuna erant Florinus et Blastus Ecclesiæ Romanæ presbyteri: eorumque erroris ac schismatis occasione, contententium celebrari oportere Pascha quarta decima luna Martii cum Judæis, (d) quacunque illud die obtigisset hebdomadis, constituit Victor omnino servatum iri Pii prædecessoris decretum de celebrando Paschate die Dominica quartam decimam lunæ proxime consequente in universo Christianorum orbe. Asiæ duntaxat Minoris episcopi, studentes consuetudini ab Aniceto pontifice toleratæ, novæ huic legi Victoris recusant ne obtinerent (e). Quare pontifex anathemate illos statim percusserat, nisi D. Irenæus ictum avertisset. Quam recte Asiaticorum disciplinam hac in re prescribere pontifex cogitarit, Nicænum postea concilium apertissime demonstravit (f). Eadem occasione locupletissimis sanctorum Patrum auctoritatibus ostenditur (g) contra quam aliqui recentiorum sentiunt, quod ab apostolicæ sedis communione secludi perinde est atque ab Ecclesiæ catholicæ unitate anoveri.

Zephyrinus damnavit hæreses Marcionis, Praxæ, Sabellii aliorumque hæreticorum, in quos declamavit Tertullianus (h); qui prope diem Montani deliramenta professus, eadem implicitus damnationis sententia est, quam in hæresiarchæ illius vesaniam pontifex pronuntiavit. Quin etiam Tertullianus (i) idem rigidæ nimium innocentie assertor factus, cum efflueret fornicationis et adulterii crimina majora esse quam quibus absolvi ab Ecclesia homines possint, neque ab opinione recederet, fuit denuo condemnatus.

Callixtus quatuor anni temporum jejunium instituit (j). Fabianus latam in Africano concilio sententiam adversus Privatum hæreticum confirmavit (k). Ad eundem Origenes suam fidei professionem misit; quin etiam, nonnulli uti tradunt historici, ad apostolicam sedem se contulit, errores coram diluendi

A causa qui sibi met objiciebantur (l). Hunc pariter pontificem est qui asserit Philippo imperatori penitentiam injunxisse, quem antiquorum non pauci Christianis accensent.

Post Fabiani obitum vacavit sancta sedes sexdecim menses cum dimidio, ob summam Imperatoris Decii sævitiam, qui, Cypriano teste (m), imperii æmulum, quam pontificem in Urbe Roma minus ægre esset passus (n). Hoc viduitatis suæ tempore Romana sedes ea præhuit vigilantæ, auctoritatis ardentisque studii testimonia, quæ communem decent parentem, Christianos tam Romæ quam aliis in Provinciis degentes, optimis regens consiliis. Interea sponsum operiens læges condidit salutaris, quæ in catholica Ecclesia fuerunt promulgatæ (o).

Verumenimvero tametsi nil intentatum tyranni reliquerint ut supremi electionem pontificis impederent, Cornelius tamen ad Petri cathedram, nempe, ut Cypriani verbis utar, ad sacerdotii sublime fastigium est evectus (p). In hunc pontificem schisma excitavit Novatianus, qui fuit primus antipapa. Cum schismate, quod plerumque fit, hæresim iste conjunxit; docens quod lapsos post baptismum Ecclesia reconciliare non potest, neque ad communionem sacrorum mysteriorum admittere, quantumvis eosdem maxime pœniteret; cum Deus id iudicium sibi unice reservaverit, neque hac in re suam cum alio ullo auctoritatem communicaverit. Quamobrem Cornelius congregavit adversus eum concilium, ejusque hæresi ac schismate condemnatis, ipsum secumque sentientes omnes ab Ecclesiæ communione sejunxit. (q) Cujus lati iudicii universalis Ecclesiæ præules participes facti, unanimi consensu omnes id probarunt.

Cyprianus (r) vero præ cæteris in pseudopontificem stylum distrinxit, luculentissime ostendens quod, cum unam Jesus Christus Ecclesiam unumque omnino episcopatum instituerit, ejus funguntur munere variis in provinciis dispersiti præules, quarum cura iisdem incumbit; cumque electus atque inauguratus is fuerit cui Deus universalis hujus Ecclesiæ regimen commendavit, et per quem unius et conjunctio ejusdem existit Ecclesiæ, nequaquam fieri ab alio poterat, nisi schismatica societas, quæ quoniam nil præter humanum saperet, eadem fortuna uti qua solent schismata oporteret, quæ maximas quidem repente turbas faciunt, at propediem ruunt ac dissolvuntur. Post hæc demonstrat neminem per fidem et charitatem cum Ecclesia posse conjungi, qui a Romano pontifice sit disjunctus, nempe qui pontifici earundem virtutum vinculo indissolubili ac perseveranti non adhæret. Postremo Romanam Ecclesiam declarat habendam esse tanquam radicem et matrem omnium Ecclesiarum, neque ab ipsa ullo pacto abscedendum esse.

D Sancto eidem episcopo, ut rerum humanarum vicissitudo est, causa demum pro se ipso dicebat fuit contra caput illud insanissimum nomine Fortunatum, quem nefariorum manus ad Carthaginensem sedem sui loco provehere moliebatur. Quare in expositulatoria ad Cornelium epistola id appræqueritur (s) quod schismatica illa ac scelestasocietas impudenti adeo ore fuerit, ut ad divi Petri cathedram, ad omnium principem Ecclesiarum, ad episcopalis unitatis originem temeritatis atque impudentiæ suæ nuntium mittere non dubitavit, ani-

(a) S. Iren. l. III, c. 3.

(b) Tert. lib. adv. Prax.

(c) Lib. Pontif. Bedæ in VI mundi ætat. Adon in Chron.

(d) Theodoret. hæret. Fab. lib. II.

(e) Pontif. in Victore.

(f) Euseb. v Hist. c. 22 et seq.

(g) Ruffin. Hist. l. II, c. 6.

(h) Optat. Milev. lib. ..

(i) Tertul. de Jejun. et de Pudic.

(j) Lib. Pont.

(k) S. Cypr. ep. 59.

(l) Euseb. Hist. VI, 19.

(m) S. Cypr. ep. 55.

(n) Apud eumd. ep. 8.

(o) Id., ep. 55.

(p) Ibid.

(q) Euseb. Hist. VI, 35.

(r) Cypr. epist. 55.

(s) Id., ep. 59.

rum minime ad id advertens, rem scilicet sibi futuram cum iisdem Romanis, quorum fidem Apostolus tam ingenti laude prædicavit, ad quos item nullus perfidiæ datur accessus. Quod sanctus idem Cyprianus postea scribit in ipsis litteris de nequissimo illo grege hominum nullibi audiendo post iudicium de eo latum in Africa, longe est ut minimum derogat sanctæ sedis auctoritati, quam sanctus doctor evidentissime agnoscit ac validissimis argumentis tueri. Hic sanctus præsul quam mirifice sibi constet, videre erit in dogmatica nostra Historia (a). Lucius, Cornelii successor, ipsius decretum confirmavit de lapsorum reconciliatione quos vere admissorum criminum pœniteret (b).

Stephanus denato Lucio electus pontifex, æquas præbuit aures duobus Hispaniarum episcopis e suis expulsis sedibus, mandavitque ut quæ ipsos provinciæ deposuerant, iterum restituerent in Ecclesias; verumtamen sanctæ sedis rescriptum, ubi per obreptionem innotuit impetratum, nequaquam iis profuit. Quod autem suspicionem omnem secludit de minus cognita hac in re pontificis summi auctoritate (c), per idem tempus Gallicanæ Ecclesiæ, ac Cyprianus idem, cuius consilium petitum fuerat in causa Hispaniensium episcoporum, ad eandem summi pontificis auctoritatem Arelatensem quandam præselem, Novatiani sectatorem, depositionis causa detulerunt (d).

Non deest qui divum Cyprianum neget assertorem illum ac vindicem maximum, quem ipsi prædicamus, fuisse auctoritatis S. sedis (e), eo quia decretis a Stephano pontifice editis de validitate baptismatis per hæreticos legitime collati, fuerit adversatus (f). Equidem non irem inficias tam Cyprianum quam sententiæ ipsius fautores, qui omne baptismata extra Romanam Ecclesiam collatum nullius esse roboris contendebant, æquo asperioribus pontificem scriptis provocasse (g). At revera persuasum iis fuit controversiam istiusmodi circa disciplinam et economiam Ecclesiæ contaxat versari; enimvero apertissime denuntiarunt sentire se ut pace imperturbata suam quisque consuetudinem sequeretur. Utinque autem se res habuerit, profecto tum Stephani huius, tum Victoris causæ ipsam et eandemque, quem semper in similis naturæ negotiis, exitum habuerunt: quod sancta sedes decrevit, vicit, ac postea universalis Ecclesia amplexa est (h).

Xystus II Sabellii hæresis denuntiationem accepit a Dionysio Alexandrino episcopo (i). Cum autem oborta insectatio ipsum pontificem e vivis abstulisset, antequam hæresim illam proscriberet, successor Dionysius id negotii suscepit, qui non modo Sabellii, sed Pauli etiam Samosatani aliorumque hæreses condemnavit. Causam pariter a Pentapolitanis Romanam allatam in suum ipsorum patriarcham Dionysium Alexandrinum transegit (j). Patres Antiochenæ synodi contra Paulum Samosatenum celebratæ de huius hæresiarchæ depositione synodicam epistolam ad Xystum dederunt. Et Aurelianus imperator, quamvis paganus, decrevit ut depositorum ædes episcoporum illi tribuerentur cui Romanus pontifex adjudicaret (k).

Felix papa epistolam conscripsit adversus hære-

ses eorundem Sabellii et Pauli Samosatani; cuius auctoritate inhærens œcumenicum utrumque concilium Ephesinum et Chalcedonense sua decreta confirmarunt (l). Idem sanxit ut missa celebraretur super memorias et sepulcra martyrum (m). Euty-chiano duo accepta referuntur decreta, primum de benedicendis frugum primitiis, alterum de Martyrum sepultura (n). Caius decreto sanxit ut universa in Ecclesia ex minoribus ordinibus ad majora per gradus ascenderetur (o).

ARTICULUS IV.

Traditio quarti sæculi de auctoritate et jurisdictione S. sedis.

Marcellini pontificis lapsum nemo rejicit, præterquam nonnulli e recentiorum temporum criticis, qui, excellentibus apostolicæ sedis dotibus adversantes, humanæ malunt infirmitati labem detrachere quam pontificis auctoritatem fateri, qui unus pœnam sibi potest injungere. Quidquid isti autumant contra Sinuessanum concilium, tanti non est, ut celebrationis ejusdem historiam valeat antiquare (p).

Marcellus Romæ complures insignivit ecclesias, quæ nostra etiam ætate aliquot cardinalium sunt tituli (q). Eusebius decretum Stephani de validitate baptismatis hæreticorum confirmavit, eosdem cum Ecclesia reconcilians per solam manuum impositionem (r). Melchias supremum in Donatistas iudicium tulit (s), cui iudicio quidquid postea fuit additum, vel accessorium vel superfluum, ex divi Augustini sententia, vel non rite factum habendum est. Idem pontifex Jejunium servari vetuit diebus Dominicis, ac præcepit ut iisdem diebus (t), quibus solus episcopus in urbe episcopali sacrum faciebat, eucharisticus panis ad eos deferretur qui sacrificio adesse non potuerant.

Silvestro pontifice coactum fuit Arelatense concilium, cui præfuere pontificis ejusdem legati (u). Patres concilii ad eundem decreta omnia miserunt, ut confirmarentur indeque instar legum catholicæ proponerentur Ecclesiæ. Hic pontificiam potestatem cum imperatoria Constantini auctoritate conjunxit (v), ut magna Nicæna synodus ediceretur, cui per suos ipse legatos præsedit. Ibi sanctæ sedis primatus in omnes Ecclesias fuit cognitus (x), uti comprobatur ex epistola imperatoris encyclica ad episcopos, ex Patrum synodica ad Alexandrinam Ecclesiam, et sexto ex concilii ejusdem canone, quem admodum Chalcedonense concilium et pontifices Bonifacius, Gelasius et Nicolaus horum nominum primi testati sunt. Canone item illo sexto patriarchalis auctoritas ejusdem S. sedis in toto Occidente confirmatur.

Inanem sane operam luderem, si Rufini (y) levitatem expenderem, qui sua in Historia hunc assert canonem adeo depravatam ac mutilum, ut Patriarchalem Romanæ Ecclesiæ jurisdictionem longe aliam exhibeat quam quæ ipso ex concilii textu habetur. Nihilominus minus veritati consonum erit quod assert Rufinus (z), ubi pro suburbicariis civitatibus, quarum regimen ad Romanam sedem spectare ait, Occidentalium imperii partem accipiamus, quæ vica-

(a) Lib. II, c. 7.

(b) S. Cypr. ep. 68.

(c) Ap. S. Cypr. ep. 67.

(d) S. Cypr. ep. 68.

(e) Id., ep. 74.

(f) Firmilian. ap. Cypr. ep. 72.

(g) Item conc. Carthag. de baptiz. hæretic.

(h) S. Vinc. Lir. cont. hæres. c. 3.

(i) Euseb. I. VII, c. 5.

(j) S. Athanas. de sent. Dionys., item de synod., item de syn. Nic. decret.

(k) Euseb. Hist. VII, 14.

(l) C. Ephes. par. II, act. 1, item Chalced. act. 1.

(m) Lib. Pontif.

(n) Id.

(o) Id.

(p) V. lib. II, cap. 11.

(q) Lib. Pontif.

(r) Idem.

(s) Optat. lib. cont. Parm. S. Aug. ep. 63 et 162.

(t) Lib. Pontif.

(u) Epist. synod. Arel. I.

(v) Conc. gen. VI, act. 18.

(x) Euseb. ap. Gelas. Cyz.

(y) Ruff. Hist. lib. I, cap. 6.

(z) Vide lib. III, c. 3.

rio Imperatoris Romæ paruerunt (a). Nicænam hanc synodum a D. Silvestro esse celebratam, qui multa etiam pro interiori et exteriori Ecclesiæ disciplina constituit, vetustissima monumenta confirmant (b).

Pontifex Marcus instituit ut Ostiensis episcopus pallio uteretur, auctoritatem sic illius confirmans Romanum pontificem consecrandi (c). Quod sane ornamentum metropolitaram sediumque superiorum præsulum proprium est.

Julio I pontifice homines divo Athanasio infensi, post S. episcopum ab sede Alexandrina ejectum in conciliabulo Tyri habito (d), ad S. sedem iter instituunt, ejusdem auctoritate ut firmaretur tam latum per eos iudicium quam intrusi electio, quem in sancti præsulis locum suffecerant. Athanasius (e) pariter suos legatos Romam misit; a quibus adversarii convicti et elinguis facti, petierunt rem differi, ut suas possent rationes exponere, quas nondum præsto esse dictabant. Pontifex Romæ concilium indicit (f) quo vocat partes omnes S. Athanasius (g), iudicis sui mandatis obtemperans quantocius adventi, ac perinde presules Constantinopoleos, Adrianopoleos, Ancyre, Gazæ aliique præterea plures tam Orientis quam Ægypti, necnon sacerdotes innumeri ab Ecclesiis pulsati, quod Ariana labe crederentur infecti, Romam veniunt. Ariani vero, suæ ipsi injustitiæ conscientia teste, latitarunt, fraudisque huius levissimas causas commenti, epistolam temeritatis et audaciæ plenam ad Julium tradiderunt (h). Pontifex autem, causa tota diligentissime cognita, in pristinam asservit dignitatem D. Athanasium ac reliquos episcopos qui ab insectatoribus pulsati fuerant; adversariis interdixit restitutos imposterum perturbare; acta eorum et scripta damnavit; denique latum ab se iudicium iisdem per litteras declaravit, ineptias refellens epistolæ ab ipsis traditæ (i).

Quod ut pontifex præstaret atque Orientis Ecclesiis tranquillitatem restitueret, imperatoriam appellavit majestatem. Itaque civili cum ecclesiastica potestate conjuncta, coactum habitumque est Sardicense concilium omnium episcoporum utriusque imperii (j). Huic Julius per legatos præsevit; ac præcæteris tres in eo canones jus apostolicæ sedis decernunt (k), de appellatione scilicet in causis episcoporum ad eandem et provinciis deferenda (l). Decernitur pontificem Romanum posse accipere hujusmodi appellationum causas; quæ acta erunt probare, seu causæ partem aliquam novis committere iudiciis cognoscendam; eundem sua ex aula posse iudices designare, qui una cum provincialium cognitoribus sententiam ferant, a quorum sententia posse iterum Romam provocari. Concilii Patres sua in synodica ad pontificem legatis aiunt se demandasse ut singillatim rationes referant de iis omnibus quæ acta ac definita in concilio fuerint, ipsi tanquam divi Petri successor et Ecclesiæ capiti, cuius est nosse quidquid ad eandem Ecclesiam pertinet.

Ursacius et Valens episcopi, fautores ambo Ariarum celeberrimi, postquam errorem suum in Medionalensi concilio (m), cui præerant legati pontificis, abjurarunt, Romam se conferunt plenam a S. sede indulgentiam consecuturi. Id accidit iisdem ex voto

- (a) Felix III, ep. 4.
 (b) Lib. Pontif.
 (c) Item.
 (d) Soz. Hist. lib. III, c. 7.
 (e) S. Athanas. apol. II.
 (f) Theodoret. I, II, c. 4.
 (g) S. Athanas. apol. II; item ad solit; item Soz. I, III, c. 7.
 (h) S. Athanas. apol. II et ad solitar.
 (i) Apud eumd. apol. II.
 (j) Socr. lib. II, cap. 10.
 (k) S. Athanas. apol. II.
 (l) Can. 3, 4 et 7.

A fidei professionem tabulis consignatam Julio præbentibus (n), et quidquid in D. Athanasium ausi erant, revocantibus (o). Sanctus autem hic doctor antequam suam ad Ecclesiam revertitur, quo ab imperatore Constantio invitabatur, Julium pontificem adit (p), consilia ejusdem auditurus ac litteras accepturus commendatitias ad clerum et populum Alexandriæ.

Liberius, Julii successor, statim atque ascendit ad Petri cathedram, communionis litteras divo Athanasio perscripsit (q), nequidquam contra sollicitantibus Orientalibus ejusdem insectatoribus. Prævidit quanta Ecclesiæ calamitas futura erat cum solus rerum potiretur Constantius, quam præire meditans œcumenica synodo, enixe imperatorem precatus per litteras, tandem evicit, nullam ab eo fore difficultatem quin synodus cogeretur. In quadam ex his epistolis ad imperatorem ostendit quid sæculi potestates præstare debeant ad convocanda concilia. Publicæ, inquit, tranquillitati consulere oportet principes, ut celebrari concilia queant, utque suffragia sint libera; deinde suam interponere auctoritatem, ut quæ fuerint definita accipiantur, et quæ sancita servantur. Constantius omnem adhibuit curam ad Mediolani Patres congregarentur; ipse autem adesse voluit præsidendi ac definiendi animo (r). Omnia fuerunt Arianis gratiosa; legati pontificis, qui que horum partes tuebantur episcopi exsulatum ire jussi. Eadem sane procella etiam Liberio subeunda fuit, quia imperatori obstitit, qui, ut ethnicus tradit historicus, in suas partes pertrahere maxime aerebat pontificem ob supremam suæ sedis potestatem (s); nullus dubitans (Arianis id probantibus) quin pontificis exemplum tota sequeretur Ecclesia (t). Itaque imperator largiri primum est orsus, deinde minari, postremo, cum ea incassum cedere intellexit ad vim se convertit, jabetque ut pontifex suam ad aulam pertrahatur. Quem ut videt imperator, interrogat num suprema dignitas, quæ est præditus, tantos et animos faciat, ut solus præ omnibus stare possit? Ad quæ Liberius: Esto; si solus pro fide: ipsius causa non modico se tuetur presidio (u). Quamobrem pulsus in exilium est pontifex.

Relegationis incommoda et intentata mors Liberii constantiani adeo labefactarunt, ut S. Athanasii damnationi subscriberet. Unum hoc Liberio vertitur vitio, nec nisi injuria asseritur, eundem subscripsisse codici formularum contra fidem. Enim vero hujusmodi codex nequaquam esse potuit (v) quem primum Berrhoeæ signavit, neque eorum alter qui Sirmium fuerunt missi, cum sententiæ adversetur episcoporum qui Liberium ad subscribendum induxerunt; multo autem minus tertius, qui nondum prodierat in lucem, cum Romam pontifex est dimissus. Necesse est igitur ut is fuerit primus contra Photinum exaratus, maximeque orthodoxus, Hilario teste (x). Quod si Liberius alii subscripserit fidei professioni Sirmii, ubi vox ea *consubstantialis* desideraretur, non tamen idcirco eam vocem Ariarum instar damnavit (y); vetuit autem ut quibusdam in casibus adhiberetur, quibus Paulus Samosatensis atque alii nonnulli hæretici ad suos firmandos errores abusi fuerant. Cæterum ab omni abhorret fide quod illa in Liberium anathemata D. Hilarii fra-

- (m) Epist. conc. Arimin.
 (n) S. Hilar. in fragm.
 (o) Socr. I, II, c. 18.
 (p) Soz. I, III, c. 19.
 (q) Epist. lib. PP. ad Const. Aug.
 (r) S. Athanas. ep. ad solit.
 (s) Ammian. Marcell. lib. XV, post med.
 (t) S. Athanas. ep. ad solit.
 (u) Theodoret. I, II Hist. c. 16.
 (v) V. I, III, c. 12, Hist. nostræ dogm.
 (x) S. Hilar. in fragm. de syn. adv. Ariam.
 (y) Soz. lib. IV, c. 14.

gentis inserta, conspicuus hic sanctitate doctor A dem veri episcopi fuerunt habiti, quos electos sancta scripserit, qui sua conficiebat atque edebat opera sedes confirmavit.

lanquam reversus jam Romam Liberius per sum- Post hæc omnem adhibuit curam ut schisma Do- mam sui nominis gloriam tuebatur quæ de fide natistarum penitus exstingeret, quod multis inde constituerat Nicæna synodus. Hieronymus (a) pariter annis Africanas turbavit Ecclesias (o). Profecto cum hæresi eum ait subscripsisse, rumorem vulgi præstantius eo testimonium desiderari non potest, sequitur: cum nempe Athanasii damnationi sub- quod coævus præsul divus Optatus (p) fidem suorum scripsit, quem Ariani specie quidem ob peculiaria temporum commendans litteris, tradidit de apostoli crimina deposuerant, re autem ob invidiam ar- Petri cathedræ attributis, primatu ac præminencia, dentis illius studii quo Nicenam fidem tuebatur. deque communione qua omnes totius orbis Ecclesiæ sedi eidem tenentur adhærere, servandæ unitatis iterum cepit, quas exsiliti sui tempore Felix ipse sub- gratia, adeo necessaria, ut earum immunis nulla rogatus pacifice fuerat moderatus, apostolica simul esse possit. Ne ulli quidem apostolorum, ait S. constantia se iterum munit, qua cœtus Ariminensis doctor licitum unquam fuit sede aliquam stabilire, captiosam formulam exsecravit, ita ut excitata denuo quæ non a civi Petri cathedra Romæ fundata pen- Ariarum insectatione coactus fuerit adhuc semel deret. Hanc Ecclesiæ Romanæ auctoritatem suis solum vertere (b) ac latere quandiu Constantius imperatores legibus fassi sunt; quamque hac de re tulit Gratianus, antiq̄æ tradunt historiæ (q) insigne eorum fautor vitam degeret (c). Ubi tandem Eccle- argumentum pietatis ejus in Deum exstitisse, quippe sia pristinam tranquillitatem adeptæ est, publicam cui, Valente mortuo, rerum solus potitus, imperii amnestiam edici mandat pontifex pro iis omni- totius quasi primitias obtulit. Theodosius Magnus celeberrima ea lege, *Cunctos populos*, decrevit ut bus (d), si qui decepti captiosæ alieni subscripserint Christiani, qui eam fidem profiterentur (r) cujus de- formulæ; mandans præterea summo in eos iure positum D. Petrus sui successoribus custodiendum reliquit, catholici nuncuparentur; ceteri autem turpissimum hæreticorum nomen ascriberetur.

Cum Liberius ecclesiasticæ reipublicæ habenas iterum cepit, quas exsiliti sui tempore Felix ipse sub- rogatus pacifice fuerat moderatus, apostolica simul constantia se iterum munit, qua cœtus Ariminensis captiosam formulam exsecravit, ita ut excitata denuo Ariarum insectatione coactus fuerit adhuc semel solum vertere (b) ac latere quandiu Constantius eorum fautor vitam degeret (c). Ubi tandem Ecclesia pristinam tranquillitatem adeptæ est, publicam amnestiam edici mandat pontifex pro iis omni- bus (d), si qui decepti captiosæ alieni subscripserint formulæ; mandans præterea summo in eos iure animadverti, qui minime ab errore recesserint (e). Semiariani tres miserunt episcopos ab Oriente, ut suo nomine S. sedis doctrinæ subscriberent; ubi fidem noverant incorruptam perpetuo servari, auctoritatemque inesse Ecclesiæ gubernandi (f). Pe- tierunt utique restitui episcopos nonnullos in suas sedes, unde aliquot in Orientis conciliis ejecti fuerant (g). Pontifex, orthodoxæ fidei professione ab ipsis audita, in communionem recipit, datque in manda- tis ut qui expulsi sunt præsules quanto citius ad suas Ecclesias reducantur: ut factum fuit (h). Idem pontifex tulit sententiam in hæresim, quæ paraclæti Spiritus divinitatem negabat; constatque ex moni- mentis veterum Ecclesias omnes huic S. sedis judi- cio continuo stetisse.

Damaso pontifice Gratianus et Valentinianus II imperatores (i) lata lege declararunt pontificis aucto- ritate in causis episcoporum et appellationibus ad S. sedem, quod ab Ecclesia definitum jam fuerat in synodo Sardicensi (j). Hunc sane fructum excitatæ calamitates ab antipapa Ursicino in legitimum pon- tificem pepererunt. S. Basilius (k) in epistolis ad B. Athanasium et ad pontificem Damasum de schismate Antiochiæ et Ecclesiarum Orientis tumultu traditis, testatur se ad Romanum pontificem confugere, tan- quam ad eum penes quem auctoritas est definiendi, mandandi ut crimina cognoscantur, animadvertendi in reos, ac discrimina eorum faciendi qui in Eccle- siæ communione debeant retineri. De iisdem rebus Hieronymus (l) perscribens Damasum proficitur se prorsus ab nullo seu presbyterorum, seu monacho- rum, seu præsulum, seu principum hujus mundi posse a D. Petri sedis communione avelli ac re- moveri; non ignorare se nullum extra eandem sedem salvum fieri, Antichristo nomen ab iis dari qui Romano non adhærant pontifici, quod perinde est ac nuntium Christo Jesu remittere. (m) Pontifex id schi- sma damnavit (n) aliisque præterea in Alexandria et Constantinopolcos Ecclesiis oborta; quarum ii tan-

Ita majorem in dies venerationem S. sedi concilia divina providentia, temporalem etiam potesta- tem splendoremque illius in omnium oculis augendo. Idololatriæ studentes invidiam sane ac sollicitudi- nem qua afficiuntur non celant (s), perinde ac nostris hisce temporibus hæreseos et schismatis assertores. Fideles æque ac nos divinum summis laudibus consilium efferebant, quo perpetuo stetit hodieque stat Ecclesia, ejus admirantes infinitam sapientiam, quod sine offensione alii non accipiunt. Exigua Ecclesiæ primordia offendebant Judæos, ac risum gentibus commovebant (t). Eiusdem potestas hac tempestate hæreticos malosque Christianos of- fendit. Quicumque autem studii causas procul habet, divinam cum Paulo potentiam atque sapientiam miratur (u). Ubiunque locorum, aiunt Patres, reperire est prodigos filios qui patrimonia dilapidant, necnon zizania bono admista frumento (v). Ubiunque Luciferos videre est ut fulgura cadentes de caelo, lignea item vasa atque ficilia, quæ franguntur ac projiciuntur in ignem. Apostolica autem sedes e contrario paternam semper hæreditatem cum fide servavit; frumentum in ea centuplicato coactum; sol justitiæ quotidie ibidem oritur; nec vasa illic præter aurea et argentea visuntur, propter intemeratam doctrinæ puritatem nullo non tempore in ea servatam. Hujus- modi doctrina, PP. præsequuntur, nullis est obnoxiiis præstigiis (x). Quamobrem tametsi prudens, tametsi sapiens quis sibi esse videatur, caveat sane, caveat, ne peregrinam suscipiat doctrinam. Tutissimum maximeque fidelis illius custos Romanus est pontifex (y). Idemque est rector domus Dei et pastor universalis Dominici gregis, episcoporum denique et conciliorum magister et doctor: ita cum appellat Ambrosius. Eccle- siæ fidei confirmandæ, ait D. Athanasius (z) pontificum

(a) S. Hieron. de Script. Eccl. et in Chron.
 (b) Apud Theod. l. II, c. 22.
 (c) Soz. l. I, c. 18.
 (d) Ep. Lib. ad PP. ap. Hilar. in fragm.
 (e) Soz. l. IV, c. 11; Soz. l. VI, cap. 10
 (f) S. Basil. ep. 74.
 (g) Id. ibid.
 (h) Soz. lib. VI, cap. 21.
 (i) Rescrip. Grat. et Valent. AA. Aquilino.
 (j) S. Ambr. ep. 13, ad Valent.
 (k) S. Basil. epist. 55 et 220.
 (l) S. Hier. ep. 57 et 58.
 (m) S. Basil. ep. 272.

(n) Soz. VII, 11; Soz. IV, 30; Theodor. IV, 9.
 (o) Bonif. I, ad Episc. Illyr.
 (p) Opt. Mil. l. I et II contr. Parm.
 (q) Theod. l. V, c. 2 et 3.
 (r) Lib. II de Fid. cath. Cod. Theodos.
 (s) Ann. Marcel. l. XXVII.
 (t) I Cor. I, 23.
 (u) Ibid. 24.
 (v) S. Hier. ep. 57.
 (x) Id. ep. 8, ad Demetr.
 (y) S. Ambr. in I Tim. c. III; item epist. l. I, ep. 7.
 (z) S. Athan. ep. ad African.

scripta sufficient. Hunc præ aliis omnibus adire oportet, et synodi cujuscunque, tametsi frequentissimæ, consulta, absque pontificis Romani suffragio nullius sunt roboris (a). D. Basilius (b) ad eum detulit Apollinarem et ejus hæresim; is autem utrumque damnavit. Ecclesiæ viri subscribere renuentes formulæ per Damasum missæ, abdicantur (c). Macedonianis divinitatem sancti Spiritus negantibus idem pontifex interdicat; sectasque omnes Arianorum, varias divinarum consubstantialitatem personarum detrectantes, proscribit (d). Priscilliani præstigias exitabilemque doctrinam avellit; Helvidio nequissimo item hæretico obsistit, qui non solum virginitati notam inurebat, sed et in Deiparæ virginitatem, dictu nefas, insurgere ausus erat.

Patres concilii Constantinopolitani primi abunde testantur in synodica ad pontificem (e) sese jussu ipsius congregatos esse. Fatentur insuper se debere Romanæ adesse synodo quæ a pontifice habebatur (f) quo ab eodem acciti erant (g). Tres ad eum legarunt episcopos, qui rationes eorum redderent quæ acta constitutaque in concilio fuerant, ut ab eodem pontifice confirmarentur (h), seque apud illum excusarent quod non ipsimet Romam venerint (i). Theodosius item imperator suos ad pontificem misit legatos, qui præsulis Constantinopolitani, nuper in concilio electi, confirmationem peterent (j). Hanc electionem pontifex ratam fecit, probavitque omnia quæ in concilio decreta fuerant circa fidem et dogma (k); eaque propter concilium ipsum œcumenicum appellavit, quod nomen in Ecclesia viget. Electionem vero Flaviani rejecit (l), quem Patres iidem Meletio in Antiochena sede subrogaverant, quem ipse semper Antiochenum præsulē detrectaverat Paulini periculo, cui sedem illam adjudicaverat. Consilium utique improbat (m) quod Patres inierant Constantinopolitanam Ecclesiam patriarchalem constituendi, eique potorem post Romam tribuendi locum, quem semper occupaverat Alexandria.

In Illyrici Orientalis provinciis apostolicum vicarium creavit, qui pontificis partes agens (n), res eo spectantes cognosceret, quæ in patriarchatu Occidentis pro Christi fidem amplectentium, et Ecclesiarum quæ fundabantur, numero, mirum in modum augebantur.

Siricius papa in decretali ad Tarraconensem episcopum alia inter disciplinæ capita mandat ut episcopi, presbyteri et diaconi cælibem vitam agant, et monachos ad clericorum dignitatem admitti concedit. Alia in decretali ad Africanos episcopos vitæ cælibis leges recenset, ordinationi modum constituit, ac de irregularitatibus verba facit. In utraque autem harum prohibet hæreticos baptizare ad Ecclesiæ communionem revertentes; quia scilicet legitima forma fuit adhibita cum iis baptismus conferretur (o). Sanguinarios episcopos, hæreticis ad usque capitis damnationem infensos, execratione devinxit; non tamen vetuit civiles magistratus appellari, qui eos truderent in exilium (p). Decretalem insuper dedit ad omnes catholicos, avertendi causa, ut ipse ait, qua est in omnes totius mundi Ecclesias auctoritate, res novas quas aliqui proprio

(a) Ap. Theod. II, 22, et Soz. VI, 23.

(b) S. Basil. ep. 74.

(c) Soz. VI, 25.

(d) Epist. Dam. ad Paulin.

(e) Theodor. V, 11.

(f) Sev. Sulp. Hist. I, 1.

(g) S. August. Retract. I, II, c. 22.

(h) Ap. Theodor. IV, 9.

(i) Soz. VI, 12.

(j) Synodic. ap. Theodor. IV, 9.

(k) Ep. Bonifacii I ad episc. Illyr.

(l) Phot. libr. de VII Synod.

(m) Vide lib. III, cap. 18, in fine.

A arbitrato moluntur inducere. Pro Antiocheno etiam schismate componendo summo opere laboravit. Et sic uti competitoribus arbitri data fuerant, ad hos perscribens divus Ambrosius (q) sententiæ ita consulere hortatus est, ut a S. sede facile comprobaretur, quo res tota posset transigi.

Quamquam huic pontifici ascriberetur epistola ad Thessalonicensem episcopum tradita quoad rem præsulis Bonosi hæresis accessit (r), nulla tamen illatio inde ducitur contra auctoritatem sanctæ sedis. Quisquis eam scripsit, pro imperio loquitur circa doctrinæ summam; neque a pronuntiando se abstinet, nisi de factis aliquot, quorum nulla institui quæstio potest, præterquam in locis ubi eadem evenere.

Siricius idem Romæ damnavit hæresim Joviniani (s) mandavitque ut Mediolani eadem damnaretur. De suo judicio perinde is loquitur atque concilium Hierosolymis celebratum apostolorum ævo jam fecerat. *Visum est Spiritui sancto et nobis. Divina sententia et nostro judicio* (t). Ad eum Joannes Hierosolymitanus defertur tanquam Origenismi defensor. Maximus, licet tyrannus, Romam fateretur primam religionem esse in toto terrarum orbe, prout erat imperio (u).

Pontifex Anastasius Origenismum proscripsit, quod judicium Christiani omnes demississime acceperunt (v). Rufinus, istiusmodi erroris assertor, suam ad pontificem misit apologiam. Mox vero idem pontifex eum Romam vocatum et latitantem a communione avulsit. Anastasius in epistola ad Joannem Hierosolymitanus declarat ad apostolicam spectare sedem judicium ferre de bonis malisque librorum sententiis, utpote quæ, peculiari Dei O. M. providentia, errores aut admittere aut ferre non potest, seque et catholicam Ecclesiam perpetuo servabit in fide. Antistites Afri Romam se conferunt (z) scriptæ legis laxamentum impetraturi, quæ quibus naturæ et doctrinæ præsidii paratos esse oportet clero ascribendos præfinitabat.

ARTICULUS V.

Traditio quinti sæculi usque ad D. Leonem Magnum pontificem.

Res gestæ ab Innocentio papa hujus nominis primo, tanquam supremo catholicæ ecclesiæ capite sunt hujusmodi. I. Jus suum reddidit D. Joanni Chrysostomo, et sede Constantinopoleos ejecto per factionem Theophili Alexandrii (y). Hujus rei nuntius ab utraque parte Romam venit. Chrysostomus (z) per suos legatos pontificem rogabat ut latum in se judicium irritum faceret, se in sedem suam resereret, et iniquos judices poenis canonicis multaret (aa) Pontifex, causa cognita, quidquid in Chrysostomum actum erat rescidit, partesque omnes accersivit, rem fusius et latius contestaturus. Interca qui Chrysostomo erant infensi, cum gratia plurimum apud imperatorem valerent, episcopum deportari et ecclesiasticos ab ejus communionem stantes extrahi suis ab Ecclesiis impetrarunt. Quicumque insectationi hujusmodi fuerunt obnoxii, confugiunt Romanam.

(n) Innoc. I, epist. ad Anys. et ad Ruf.

(o) Concil. Taur., can. 5.

(p) Lib. VIII de hæret. Cod. Theod.

(q) S. Ambr., Ep. lib. I, ep. 9.

(r) Ap. S. Ambr. ep. 79, inter antiq.

(s) Ep. Sir. PP. ad Eccl. Mediol.

(t) Hier., ep. ad Pam.

(u) Ep. Max. ad Valent. Aug.

(v) Hier. apol. adv. Rufin.

(x) Concil. vulgo Afric. II, sub Anastas.

(y) Pallad. Dial. sub init.

(z) S. Chrysost. ep. I, ad Innoc. I.

(aa) Ap. Dial. Pallad.

Quare pontifex tot tantisque turbis compescendis œcumenicam synodum intelligens opus fore, Honorium imperatorem ad scribendum induxit imperatori Arcadio fratri, ut secum impenderet omnem operam in re que ad utrumque spectabat. Legatos is misit cum litteris, qui a Theophili factione in itinere aggressi atque rejecti, vanam et irritam legationem fecerunt. Inter hæc D. Chrysostomus, exsilio calamitatibus oppressus, occubuit. Quam rem Innocentius accipiens, æternæ tam sancti viri memorie jus voluit æquissimum reddi, quod ne vivo eidem et adhuc superstiti redderetur angustie temporis fecerant. Qui eum fuerant insectati, a communione omnes rejecti (a) omnesque venia indignos declaravit usque dum sancti episcopi nomen referrent in sacras diptychas. Citra hanc legem nequidquam conati fuerunt nonnulli eorum ad S. sedis communionem redire. Itaque nomine prorsus excepto eandem omnes experunt.

II. Deinde Innocentius idem, tanquam Ecclesie caput Pelagianismum damnavit (b). Cœlestius, Pelagii discipulorum facile princeps, vindexque acerimus istius hæresis, damnatus jam fuerat in Africano concilio (c), unde provocavit ad S. sedem. Pelagius vero canonicas pœnas declinavit, specie quidem suos errores diffundendo in synodo Palæstina. Postea vero tam Cœlestius ab appellatione desciscens, quam Pelagius, cujus doli in apicem prolati erant, duobus in Africæ conciliis uterque cum perniciosissima, quam profitebantur, doctrina damnati sunt (d). Harum synodorum Patres ad pontificem legarunt, qui de rebus a se iudicatis rationes redderent, supplicesque peterent ut quicquid ipsi pro sua exiguitate sanxerant, apostolicæ sedis auctoritas confirmaret. Namque isthæc sedes, inquit, potissimum sortita est munus docendi alios; valetque auctoritate, quam sacra Scriptura pluribus in locis eidem aperte tribuit, ad rectum tramitem devios reducere tutius ac melius, quam alii possint quocumque consilio aliunde sumpto (e). Pontifex hanc observantiam significationem erga sanctam sedem gratulatus Patribus unde persuasissimum sibi esse aiunt certa semper decreta emanare, præcipue vero si qua de fidei dogmate contentio est; simulque ceptum ab iis consilium juxta traditionem et consuetudinem omnium temporum, petendi scilicet iudicium quo sua ipsorum sententia roboretur vigeatque postea in tota Ecclesia; ratam fecit sententiam ab iis latam in hæreses earumque artifices fautoresque; sic, Augustino teste, causa fuit absoluta (f).

III. Denique Innocentius (g) tanquam catholice Ecclesie caput suam miniatum auctoritatem Hierosolymorum episcopo, nisi qua idem potestate est præditus hæreticorum audaciam reprimat, qui omni ludibrii genere Hieronymum et monachos Palæstina, quibus præerat, lædebat.

Supremus idem pontifex, tanquam Occidentis patriarcha, regulas discipline præscripsit Ecclesiis Galliarum, Hispaniarum, Illyrici, Africæ et Italiae. Duas fecit decretales pro Galliis, primam tredecim canones, alteram septem comprehendentes. In posteriori catalogum exhibet Scripturæ sacræ librorum. Hispaniarum Ecclesie prima in Toletana synodo quædam stauerant, volente apostolica sede, quæ Innocentius decretali ad synodum data confirmavit. Decretales epistolæ ipsius exstant ad Ecclesias Illyrici tres ad Africæ primatem, una ac sex ad

A varios Italiae Præsules, duæque ad privatos homines. In decretali ad Eugubinum episcopum tradita concludit quod cum Ecclesie omnes Italiae, Gallie, Hispanie, Africæ et adjacentium insularum, tum constitutæ fuerint, tum primos acceperint præsules a Romano pontifice perinde æquum erat ut ab eodem discipline regulas acciperent, minime rebus novis citra ipsius auctoritatem studentes. Genuinus hic sensus habendus est decretalis laudatæ, neque aures accommo-landæ omnino sunt e recentioribus cuidam per ludibrium sensa ejus exprimenti.

Item patriarchali ex auctoritate Innocentius in Occidentis Ecclesia (h) Thessalonicensi metropolitæ Anysio Apostolici vicarii dignitatem in Illyrico, quam superiorum trium pontificum tempore jam gesserat, confirmavit. Anysio postea denato, in Rufum ejus successorem ipsam illam contulit dignitatem; decem Illyrici provincie ei singillatim demandans, præter propriam sedis suæ suamque in eadem auctoritatem, delegavit, utpote ab apostolica sede nimium dissitas. Interea plures dedit encyclicas litteras ad eam metropolitæ provinciarum, ut ipsorum nemini obscura esset voluntas pontificis hac in re.

Pontifice Zosimo hæreticus Cœlestius appellationem iterum meditatatur, qua ab Africano concilio multos ante annos ad apostolicam sedem provocaverat (i). Quamobrem Romam se confert, perque libellum supplicem deprecatur pontificem se ut emendet si quem insciens in errorem lapsus esset. Pontifex, eo minime absoluto, causam differt menses duos (j). Interim Afris edicit ut vigente hac dilatione mittant Romam accusatores, qui fidei, ut asserebant, improbæ ipsum insimulent (k). Pelagius item sibi apud S. sedem prospexerat, huc fidei professionem mittens contestata denuntiatione, ut, si quid ineptum proponeret, imprudens sibi excidisse judicaretur, sibi que daretur venia, quod enixe precabatur, ab eo qui non secus fidei divi Petri ac ejus cathedræ erat successor. Hac Pelagii sincera, ut videbatur, significatione accepta, pontifex et clerus Romæ vix cohibere lacrymas potuerunt, deque ea re Africi certiores ut fierent voluerunt (l). Hi autem contra quicquid ad detegendam Pelagii ac Cœlestii calliditatem necesse erat, quantocius Romam mittunt. Et quoniam Cœlestius, quem Romæ urgebant ut simpliciter et aperte profleretur quomodo sentiret de fide, aufugerat, contra ipsum et Pelagium Zosimus rite iudicium pronuntiavit, quod encyclica ad totius Ecclesie præsules confirmavit (m). Qua epistola, uti testatur D. Prosper (n). Petri gladio dexterarum omnium armavit antistitem, ad impios eliminandos. Marius Mercator, et Paulinus diaconus (o) Mediolanensis, referentes hujus causæ apud S. sedem constitutæ actionem latumque iudicium, tanquam axiomata proponunt quibus refragari nemo possit, veram fidem in apostolica sede nullo unquam novo inspergi; in ea donum inesse secretarios detegendi, ac debita eos pœna mulctandi auctoritatem; iudicia ejus esse definitiva; totiusque orbis episcopos Zosimi sententiæ subscripsisse, quod ut præstarent iisdem mandaverat, pœnamque depositionis detrectantibus fuerat minitatus (p). Honorius imperator pontificis decretum lata lege roboravit, depositioni exsilio pœnam adiungens, quas pœnas duodeviginti ex Italia præsules subiere.

Ecclesias inter Arelatensem et Viennensem contentione excitata de primatu in aliquot Galliarum

(a) Theodor l. 5, cap. 35.

(b) Epist. Syn. Carth. ad Inn. PP.

(c) Item Marius Merc. in Common.

(d) Ep. 90 et 92 inter Augustinian.

(e) Ibid. epist. 91 et 93.

(f) S. August. de verb. Apost. serm. 2.

(g) Innoc. PP. cap. 32 et 33.

(h) Ap. Conc. Rom. III sub Bonif.

(i) S. August. de pec. orig. c. 6.

(j) Ibid. c. 8.

(k) Ex vet. cod. Vatic.

(l) Zos. PP. ep. 4.

(m) S. August. ep. 47 et 157.

(n) S. Prosp. cont. Collat.

(o) Marius Merc. in Common. Paulin. Diac. in libel.

(p) Mercat. ibid.

provincias, Zosimus (a) pro Arelatensi metropolita tulit sententiam, quem etiam constituit suum vicarium in Galliis ipsis. Harum episcopis perscripsit litteras hac de re, itemque ad episcopos Africæ, Hispaniarum et provinciarum Viennensis et Narbonensis secundæ, ad metropolitam Narbonensis primæ, ad Patroclum Arelatensem, ad clerum populumque Massiliensem, ad alios alias dedit epistolas. In decretali ad Hesichium Salonitanum interstitiorum tempus præfinit, eique potestatem facit sua in provincia se gerendi tanquam delegatum a S. sede, ut sanctitas regulas observari curet, si metropolitani auctoritati deesse aliquid crederet. In alia ad Byzacenæ provinciæ in Africa episcopos, eosdem arguit quod laicos secum admittant ad iudicium ferendum in causis episcoporum. Divum Augustinum (b) aliosque præsules ex Afris delegat ut de ecclesiastica re in Casariensi provincia Mauritanicæ decernant.

Apiarius presbyter Siccensis ex eadem provincia, a proprio episcopo percussus anathemate, ad S. sedem provocavit. Zosimus eum absolvit, indeque occasionem cepit legatos in Africam mittendi ut executioni mandarentur constitutiones ipsis traditæ (c), præsertim quoad appellationes, quas tum consuetudo, tum sacri canones ecclesiasticis permittebant a propriis iudiciis. I hæ sanctæ sedis constitutiones cum nationali concilio Africano Carthagine celebrato, Bonifacio, Zosimi successore, pontifice, communicatæ fuerunt. Sardicensis concilii canonum præsertim constitutiones ex se tuebantur, qui tamen canones Nicenæ tribuuntur synodo, cuius rei causa per eos traditur in nostra Historia dogmatica (d). Africani Patres, cum versassent quotquot Nicenæ synodi exemplaria ubi erant (e), nec offenderent eos canones, id consilii cepere ut alia sibi pararent exemplaria ex Oriente, interea vero pontificis decreta servarentur; futurum sperantes ut, nisi quid simile Nicæni canones ferrent, se ipsos apostolica sedes haud aliis legibus obstringeret, quam quibus prudentia et æquitas obligandos esse suaderent.

Inter hæc Antonius Fussaliensis episcopus in Numidia provocat a sententiâ comprovincialium episcoporum, (f) qui e propria ipsum sede rejecerant. Commendatitias habuit litteras sui metropolitæ, fuitque a pontifice restitutus in propriam sedem, ita tamen ut nulla esset subreptio in his quæ Romæ exposuerat. (g) Hoc regnante pontifice imperatores, ut audaciam Pelagianorum comprimerent, qui, sicut hæreticorum in more positum est, declamabant contra S. sedem, ab imperio toto Pelagium et cælestium omnesque horum administratos eliminarunt, constitueruntque ut si qui episcopo contra apostolicæ sedis decreta recusarent damnationi proscriptorum subscribere, eas tem pœnas subirent.

Expostulante Valentiniæ urbis clero, quod proprius episcopus Maximus multis accessibus criminibus conspectum semper cognitorum declinaverit, quos S. sedes sepe sæpius præsentibus iudices constituerat ut cognoscerent ejus causam; Bonifacius per decretalem epistolam denuntiat se quanquam ut contumacem damnare possit Maximum, tamen velle ipsius causam ad tempus certum differre, novis constitutis recuperatoribus, quo præfinito tempore exeunte, latitaret reus, necne, sententia in ipsum pronuntiaretur. Alia in decretali ad Narbonensem episcopum, Arelatensi primatis dignitatem aufert, quæ a Zosimo collata in eum fuerat. Corinthiacum metropolitam confirmat, impense id suadente apostolico ipsius

vicario in Illyrici provinciis (h). Jura sanctæ sedis tuetur strenue quoad Occidentis patriarchatus partes, adversus Constantinopoleos episcopi conatus, qui Orientale Illyricum spectare obtendens ad Orientis imperium, jurisdictionem sibi curaverat adjudicari lege per Theodosium imperatorem lata. Qui collegæ sui Honorii commendatione priorem abrogavit legem, tulitque aliam qua Romani pontificis antiqua jura vindicantur.

B Bonifacius compluribus in Illyricum perscriptis epistolis pontificis jura ostendit (i), cum uti Occidentis patriarchæ, tum uti Romani pontificis. Quoad primum plura existere monumenta in Ecclesiæ Romanæ archivis testatur, comprobantia ipsas easdemque Ecclesias quæ in discrimen adducebantur, considerari ab Occidentis patriarcha. Quoad alterum, cum episcopus Constantinopolitanus Corinthii synodum (ut sibi videbatur) ediceret, scribit pontifex actionem omnem atque deliberationem tolli post Romani pontificis iudicium: ad ea usque tempora neminem unquam fuisse ausum provocare apostolicæ sedis auctoritatem summam, a cujus sententiâ appellare non licet; auctoritatem se Jesu Christo, non conciliis acceptam referre; Nicæni quoque concilii Patres, quippe quibus persuasissimum erat quidquid a se honoris collatum foret in apostolicam sedem, ne maximo quidem intervallo assecuturum prærogativas quibus a Christo Domino honestata fuerat, pro eadem nihil esse ausos constituere: nullum posse ab omnium capite Ecclesiarum deficere, quam a Christiana simul fide desciscat.

C Cælestino pontificis provocationum prosecutio fit ad apostolicam sedem, quas Antonius Fussaliensis episcopus et Apiarius presbyter detulerant. Quod pro Antonio iudicium fuit latum, consulti speciem referebat super libello supplicii; et ipsius ex diocesi populi obstiterunt ne executioni mandaretur. Iisdem Antonius minatur vim, cuius sibi copiam a pontifice aiebat factum iri. Divus Augustinus (j), qui Fussaliensium æquitati causæ mirum in modum studebat, quippe qui eodem sollicitante ab Hipponensi ipsius episcopatu divisi fuerant, detulit ad sanctam sedem Antonii litem, novas adjungens rationes ad probandum iudicium contra illum in Africa pronuntiatum. Divi ejusdem doctoris ad Quodvultulem epistolâ nos admonet se munus iterum suscepisse gubernandi Fussalienses (k); unde conjicitur Africanorum sententiam Romæ fuisse confirmatam.

Apiarius presbyter, anathemate iterum percussus in Africa ob nova crimina, apostolicam ad sedem denuo provocaverat. Pontifex eodem cum legato qui antea dederat operam ut restitueretur, eum remisit, mandavitque ut beneficio absolutiois uteretur quam ipse largielatur, dummodo res, quemadmodum exposuerat, se haberent. Cum vero is minime valuisset exposita comprobare, legum severitatem subiit.

D Nicæni synodi copia facta erat Afris ab Oriente (l); quare iidem ad pontificem tradiderunt epistolam triplex petentes: primum, ut ne tam faciles accommodaret aures provocantibus; deinde, ne Roma mitteret, qui una cum recuperatoribus ab apostolica sede constituendis in qualibet provincia, iudicaret: dum id minime sanctum esset ab ulla synodo (canon Sardicensis concilii septimus hos Afris latebat); tertio demum, ne sæculares magistratus adhiberentur ad ea quæ ipsi decrevissent executioni mandanda.

In decretali ad episcopos Viennensem et Narbonensem epistola, post aliquot traditas disciplinæ regulas super habitu ecclesiastico, quorundam rusti-

(a) Zosim. PP., ep. 5.

(b) S. August. ep. 157, ad Optat.

(c) Epist. syn. conc. Afric. ad Bonif. PP.

(d) Lib. iv, cap. 12.

(e) Synod. supradicta.

(f) S. Aug., ep. 161.

(g) Honor. imperat. rescript. cont. Pelag. ad Aurel. et Aug.

(h) Apud conc. Roman. III sub Bonif. II.

(i) Ibid.

(j) S. August., ep. 261, ad Cælestin. pap.

(k) Ejust. ep. 221.

(l) Synodica conc. Afr. ad Cælest. papam.

itate in pœnitentiæ sacramento administrando, ac negligentia in episcoporum gradusque inferioris ecclesiasticorum electione; eosdem episcopos Cœlestinus renuntiat cognitores in causa duorum episcoporum. In decretali ad episcopos Calabriae et Apuliae sacrorum iis canonum scientiam, utpote omnino necessariam episcopis, commendat; se significans pro summa qua est potestate præcipiendi eorundem canonum observantiam, in eos animadversum pœnis a jure præfinitis, quos obsequium suæ auctoritati suisque mandatis debitum ad proprium minime officium perdiderit. Alia demum in decretali epistola ad Illyricos præsules declarat munera sui apostolici vicarii esse: definitivam in ea provincia sententiam ferre, consecrare episcopos, convocare synodos, et causas quæ ad apostolicam sedem referendæ forent audire.

Pelagiani, sollicitationibus ac precibus utæqueque adhibitis, conati sunt pontificem ad se audientes perducere (a): contra vero is negavit nefariis capitibus accommodandas aures, ex juris præscripto damnatis; unamque iis ait viam esse reliquam ad Ecclesiam redeunt, pœnitentiam (b). In majorem Britanniam misit, qui provinciam ab ista hæresi expurgaret. Scotisque dedit præsulem cum evangelici præconis potestate, quo in Hiberniam proficisceretur, tum ut qui Christum ibidem colerent, servaret, tum ut novos ad Evangelium cultores adjuungeret.

Idem pontifex Nestorianam hæresim condemnavit ex delatione ad se facta per Cyrillum Alexandrinum (c). Hæresiarchæ pariter depositionis pœnam indixit, nisi statum intra tempus suos ex anno se errores ejecisse scriptis confirmaret. Eundem D. Cyrillum apostolicum suum vicarium instituit, ut executioni curaret mandari sententiam a se latam contra Nestorium; eaque in eum collata dignitas causa fuit cur œcumenicæ synodo Ephesi celebratæ Cyrillus præsetet (d). Concilium id omnium partium efflagitatu indictum fuit, cum primis vero flagitante Nestorio, qui Cyrillum delatorem suum et ipsum hæreticæ labe notatum esse contendebat. Potestates ambæ, pontificia et imperialis, simul, ut moris erat, conjunctæ, fuerunt ob convocandos episcopos interpositæ (e). Alexandrinus præsul, tanquam delegatus ab apostolica sede, prima in sessione, habita antequam venerunt legati tres a pontifice missi, præsedit solus; cæteris vero in sessionibus ad absolutam usque synodam tres ii simul una cum ipso Cyrillo præfuerunt.

Eadem in synodo nulla omnino fuit quæstio earum rerum (f) quæ a pontifice constitutæ ac definitæ fuerant de catholice Ecclesiæ fide. Id tantummodo agitatum, ut ei tem fidei Nestorius adversans, aut palinodiam canere compelleretur, aut ex judicio contra ipsum ab apostolica sede pronuntiato deponeretur. Quod sane Patres præstiterunt, ut aperte demonstrat sententia depositionis quam contra illum tulerunt (g). Statim atque legati pontificis venerunt, lectæque sunt Patribus pontificiæ litteræ, inter acclamationes gratiarumque actiones Romano pontifici, tanquam fidei depositi custodi optimo, auditum fuit et ipsis litteris (h) et legatorum adventu divinitus comprobari sententiam a Patribus latam contra Nestorium, ut executioni alia mandaretur, quam antea sancta sedes contra eundem pronuntiaverat (i).

Jam legati subscripserant atque omnia absoluta

esse videbantur, cum sese armarent Patres necesse fuit adversus contumeliosam agendi rationem Joannis Antiocheni, qui, Nestorii doctrina minime probata, tamen curaverat ut D. Cyrilli doctrina in conciliabulo eadem in urbe Epheso coacto damnaretur (j). Patres igitur post necessaria monita schismaticos illos optimo jure a communione sejunxerunt, neque tamen deposuerunt, sancte sedis judicio ejusmodi pœnam imponendam relinquentes, ut testantur in synodica ad Cœlestinum; quem item certiores fecerunt depositionis atque exsili pœnæ, qua Nestorium damnaverant necnon alierius episcopi eidem suffecti. Theodosius imperator duos pontifici legatos misit gratulatum ob victoriam (k), quam Ecclesia retulerat de hæresibus, præclarissimam, apostolicis utens gladiis, quibus ipsam armaverat. Pontifex in encyclica ad episcopos qui synodum celebrant (l) sententiam depositionis confirmat, tum principis hæreticæ illius sectæ, tum sectatorum, quos concilii Patres nominatim appellaverant. Pœna eadem in alios mandat animadverti, qui cum in impiis eosdem sensus lapsi essent, hæresis atque ejus auctoris damnationi ne subscriberent recusarent. Quoad alios, Antiochenum nempe præsulem ac socios, qui, hæresim condemnantes, indemnatum reliquerant hæresiarcham, fraterne prius voluit admoneri quam inclementius in eosdem ageretur. Clero populoque Constantinopoleos perserpisit de ipsorum præsule recens electo (m), ut ejuscunq; dubitationis causas procul habentes cum audirent, quippe qui, cum Romanæ in Ecclesiæ sinu altus nutritusque esset, fieri non poterat ut alia præter antiquam doctrinam imbutus esset; novis namque rebus Romam aditus est oclusus: cumque ipsius episcopi doctrina fundamentalis angularisque esset Ecclesiæ lapis, ab eadem recedere nefas omnino esse.

De ingenti presbyterorum e Gallis numero, (n) deque aliquibus ex urbe Genna delatum fuit ad S. sedem, quod inter se coivissent adversus D. Augustini doctrinam de gratia et libero arbitrio. Itaque pontifex doctorem sanctitate conspicuum vindicaturus, qui paulo ante supremum diem obierat, ad Gallicanos episcopos encyclicam dedit epistolam (o), mandans ut eorum audaciam presbyterorum coerceret, iisdemque silentium indiceret; non enim ecclesiasticorum ejus ordinis esse, aiebat pontifex, vocem episcopis altius in Ecclesia extollere ac de doctrina decernere (p). Præterea divi Augustini memoriam exquisitis iis prosequitur laudibus, quæ maxime decent episcopum: ardentis nempe studii erga apostolicam sedem; singularis ejus æstimationis qua summi ante pontifices illum habuerant ob integritatem doctrinæ magnosque exantlatos labores pro Ecclesia Dei. Ipsemet in hujus tractatus exitu articulum singularem conjiciam de studio illo ardenti ac veneratione in apostolicam sedem, quorum sanctus hic doctor præclaram adeo testificationem reliquit E. doctæ.

In epistolæ quam laudamus calce videre est congeriem constitutorum a pontificibus qui Cœlestinum præcesserunt, de gratia et libero arbitrio. Ibi tanquam axiomata statuuntur: necessariam esse gratiam ad cogitandum de bono, ad illud appetendum, ad amplectendum; liberum arbitrium minime per gratiam destrui, quin potius perlici: Deum operari in nobis per gratiam velle et agere, ita ut cooperatores ejus ipsi simus, cum ferre nequeat otiosam a

(a) S. Prosp. ad ver. Collat. in fin.

(b) Id. ibid. et in Chron.

(c) Epist. Cœlest. Pp. ad Cyr. ap. conc. Ephes. part. 1, cap. 15.

(d) Id. ibid. act. 1.

(e) Id. ibid. ac in fin. V. l. 4, c. 21.

(f) Ibid. act. 2.

(g) Id. conc. act. 1.

(h) Ibid. Act. 2.

(i) Ibid.

(j) Ibid. Act. 5.

(k) S. Prosp. cont. Collat. prope fin.

(l) Apud conc. Ephes. parte 3.

(m) Ibid.

(n) Apud epist. Cœlest. Pp. ad episc. Gallie,

c. 1.

(o) Ibid.

(p) Ibid., cap. 2.

nobis reddi atque negligi; nobis denique, ubi eam sententiam nostros ob lapsus languescere, oratione ad Deum confugiendum esse, ut necessarias vires impetremus. Postremo ibidem declarat apostolicam sedem hac de re nihil ultra decrevisse (a).

Sixtus III, cum Romanæ Ecclesiæ esset presbyter, præclaram adeo sibi collegit æstimationem stylium distringens in Pelagianos ardore maximo (b), ut scripta ejus doctrinæ et sapientiæ plena orbi universo proponenda sanctus Augustinus censuerit. Vix ipse conscendit Ecclesiæ thronum, quidquid actum erat Ephesi adversus Nestorianos quoad hæresim confirmavit (c). Verum quoad schisma ab Joanne Antiocheno et Orientalibus excitatum, noluit præfracte judicari, siquidem sperabat fore ut monitis ad officium perducerentur (d). Quamobrem perscribi ad illos voluit, idemque perscripsit tam amice, tam humaniter, ut sibi eos devinxerit, duasque inter sedes præcipuas, Alexandrinam atque Antiochenam, concordiam curaverit, quarum discrepantia universam Orientis turbabat Ecclesiam. Is quorundam caliditatem Pelagianorum retexit, qui personata conversione ad Ecclesiam redire conabantur, ut in eam venenum inducerent. Qua in re divi Prosperi (e) sententia parem hic amplitudine et gloria triumphum de hæreticis reportavit pontificibus, qui de hæreticis antea triumpharant. Patriarchalem in Illyrico jurisdictionem sustinuit, quemadmodum duæ nos docent epistolæ ab eodem traditæ ad Illyrici præsules, aliæque ad Proclum Constantinopolitanum. In earum prima Anastasio Thessalonicensi dignitatem vicarii apostolici confirmat, quam pontifices prædecessores contulerant in ejus diocæsis episcopos. In altera omnibus Illyrici provinciis mandat ut Thessalonicensi episcopo parent, prout apud eas consuetudo erat, neque ab istiusmodi observantia removerentur ex iis quæ synodus Constantinopolitana contra leges apostolicæ sedis decrevisset, quæ concilii ejus constitutionum nullam probaverat præter eas quæ ad fidem pertinebant. In tertia demum epistola ad Constantinopoleos præsulem, cujus gratia res illæ omnes novæ agebantur, eidem ostendit non ideo sibi esse a sanctionibus canonum, quas penitus noverat, deflectendum.

ARTICULUS VI.

De auctoritate sanctæ sedis sub divo Leone Magno pontifice.

Divus Leo, Magnus jure ac merito nuncupatus, ubi primum ad summum pontificatus fastigium est evehctus (f), fateri ac prædicare orsus est beatum Petrum perpetuo administrare Ecclesiam Dei per Romanos pontifices; iisdem apostolorum principis fidem et auctoritatem nunquam defuturam; Christum Jesum, qui eumdem apostolum Petrum potestatis suæ consortem elegit, per ipsum cum cæteris populi sui principibus potestatem illam communicare (g). Eorum vero quæ docuit exemplum exhibuit Leo hic Magnus adversus Manichæos in Italia, Priscillianistas in Hispaniis, Pelagianos in Istria, per mandata quæ ad provinciarum earundem præsules misit exterminandi causa hos hæreticos. Quare præscripsit formulas quibus ecclesiastici suspectæ doctrinæ subscriberent.

Decretales multas dedit epistolas, alias ad alios

- (a) Vid. meæ Hist. Dogm. l. iv, c. 23.
 (b) S. Aug., ep. 104.
 (c) Ep. Six. PP. ad Cyrill. ex coll. Baluz.
 (d) Ibid.
 (e) S. Prosp. in Chron. sub an. 440.
 (f) Serm. de Assumpt. sua.
 (g) Epist. 2 vet. edit., item 93, item 86.
 (h) Epist. 4 et 80.
 (i) Epist. 4 et 16.
 (j) Epist. 87.

A præsules (h). In ea, quam episcopis Italiæ perscripsit, præ cæteris constitutis, usura vel laici interdixit, prohibuitque solemnem baptismatis administrationem extra tempora Paschalis et Pentecostes. Publicam item vetuit fieri confessionem, articularem affirmans satis esse. In decretali ad Sicilia præsules (i) iisdem mandat ut ternos mittere episcopos ex suis per triennia singula nunquam desinant ad Romanam synodum, vetatque ut alienent Ecclesiæ bona absque clerici consensu. In alia epistola, ad Mauritanie Cæsariensis episcopos, constituit præsulem (j) qui eorum provinciam iuriset, deque alio præsule judicium ferri ab iis mandat, qui ad sanctam sedem provocaverat; quo pariter sententiam vult deferri latam in Africa de causis Ecclesiarum et episcoporum, ut robor ad eandem accedat. In decretali ad Rusticum Narbonensem publicam vetat penitentiam injungi presbyteris (k) ac diaconibus, legemque cælibatus ad subdiaconos extendit. Metropolitani Illyrici demonstrat Romano pontifici curam incumbere universi orbis Ecclesiarum; vicario autem ipsius apostolico earum duntaxat provinciarum quæ illi fuerint demandatæ (l); curæ siquidem partem, non summam cum eo communicatam per se esse testatur. Episcopos prohibet ad Ecclesiam ad Ecclesiam transferri, et ecclesiasticos a diocæsi ad aliam, præsulibus propriis iuribus, transire (m). Varios indicat gradus jurisdictionis atque appellationis ab episcopo ad metropolitam, ab hoc ad pontificem. Ecclesiæ Alexandrinæ præcipit ut cum Romana parente unam eandemque rationem tueatur (n). Anatolio Constantinopoleos præsulis facultatem facit ut communioni Ecclesiæ Romanæ per illum restituantur quicunque hæresim abjecerint; eidemque prohibet trium episcoporum nomina pronuntiare ad aram, qui S. Flavianum prædecessorem suum fuerant insectati. In decretali ad Foro-Julianensem episcopum Theodorum penitentia sacramenti necessitatem (o) ac virtutem ostendit, quod etiam iis qui in vitæ fine sunt constiti vocisque officium amiserunt non denegandum affirmat, cum iudicio aliquo ipsi absolvi petunt aut eos petuisse jam constat, cum nullum præbere indicium vi morbi et angustiis temporis prohibentur.

Sanctus hic pontifex iudicium per se ipse tulit in causa Cælidonii (p) et Projecti, præsulum Gallia, a sententia Hilarii Arelatensis provocantium. Propriis in eedibus utrumque sustinuit, ipsumque Hilarium ab unoquoque jurisdictionis actu prohibuit extra suam Arelatis Ecclesiam, quam ipsi ex indulgentia non abstulit. Eidem Leontium Foro-Julianensem subrogavit (q), qui vicarii apostolici munia obiret in Galliis. In epistola ad Viennensis provinciæ præsules de appellationibus ad sanctam sedem loquitur, tanquam de jure quod nulla unquam detraxerat vetustas.

D Valentinianus III imperator decretis Leonis Magi paratam conciliavit executionem lege quæ mandat (r) ut sedis apostolicæ sanctiones omnes toto in imperio sancte ac religiose serventur; nullique episcopo licitum sit absque sedis ejusdem auctoritate aliquid contra consuetudinem veterem conari, ut quibuscunque dicta erit dies ad tribunal Romani pontificis, si vadimonium deseruerint, vis a provinciarum rectoribus inferatur: aperte autem lege ista fuit expressum, quod sententia in Hilarium pronun-

(k) Epist. 92, in Collect. Holst.

(l) Ep. 84.

(m) Ibid.

(n) Epist. 81, ep. 46.

(o) Ep. 91.

(p) Epist. 89.

(q) Ibid.

(r) Novel. Valent. post Cod. Theod. tit. 24, de Ep. ordinand.

tiata ab apostolica sede imperatoriæ auctoritatis minime indigebat, ut vel in Galliis executioni mandaretur, ob supremam potestatem quam habet pontifex in Ecclesia. *Et erat ipsa quidem sententia per Galliis, etiam sine imperiali sanctione valitura. Quid enim tanti pontificis auctoritati in Ecclesiis non liceret?* Nostram historiam videsis (a), palamque erit viguisse hanc legem Francorum regum tempore, qui imperatoribus successerunt. Item pontifex dissidia composuit Ecclesias inter Arelatensem et Viennensem intercedentia (b), dioceses constituens quæ metropoleon alterutri suffragarentur.

Eutyches Constantinopoli tanquam hæreticus condemnatus confugit Romam (c), supplici libello promittens emendatarum se omnia quibus reprehensione dignis doctrina ejus esset inspersa (d). Ad episcopos etiam aliquot Occidentis dedit litteras, suffragia eorum petens, a quibus responsum accepit, Romanum adire pontificem oportere habendi causa fidei dogmata; præsulibus quippe privatis (e) Romani pontificis haud accedente consensu, facultatem aiebant deesse hujusmodi de causis pronuntiandi. Flavianus Constantinopoleos præsul acta omnia Romanum ad pontificem detulit adversus Eutychetem, necnon sententiam a se latam in eumdem (f); supplex ab eodem flagitans ut eam sententiam roborando, nascentem dignaretur hæresim præcidere, atque impedimento esse quin synodus, de qua pervaserat rumor, celebraretur; istiusmodi enim celebratio nonnisi turhas in Ecclesia concire poterat.

Magnus vero pontifex admirabilem illam singulari et Flavianum epistolam dedit, *Epistola Dogmaticæ divi Leonis* cognomento celeberrimam, qua Incarnationis mysterii fidem exinie delinuit atque explicat; volensque Imperatoris Theodosii gratia concilio Ephesi cogendo assensum præbere (g) tres, qui præessent, legatos misit, eandemque epistolam veluti eorum regulam quæ decernenda erant. Id Pontifex memorat omnibus in epistolis hac de re perscriptis, præsertim vero in ea quam tradidit ad Patres concilii, significans iisdem quæcumque ad eliminandos errores, et fidei professionisque ejus unitatem in universo mundo asserendam sunt necessaria, ex epistola ad Flavianum suppetere (h). Ea synodus in latrocinium versa est. Pro concilio sede præsidia militum collocata sunt; magnique tres duces imperii sacrum in eum conventum sunt ingressi, suffragiis ut libertatem eriperent. Dioscorus Alexandrinus, Eutychetis propugnator, sanctissimis apostolicæ sedis legibus posthabitis, per summam audaciam concilio præsedit. Pontificæ epistolæ, tam dogmatica ad Flavianum quam alia ad Patres synodi, haudquaquam fuerunt lectæ. Judicatum fuit juxta consilium initum a fautoribus Dioscori: Eutyches fuit absolutus; militesque districto ense irrumpentes minati sunt duas in partes cæsum iri quicumque duas Christum in naturas dividerent. Illatam vim sustinuit nemo, præter pontificis legatos, Eusebium Dorileensem, qui apertus et præcipuus erat Eutychii accusator, ac Flavianum Constantinopolitanum ipsius episcopum ac primum Judicem, qui ad sanctam sedem provocavit ab iis omnibus quæ in eo concilio sancta fuerant.

Vir item sapiens Theodoretus (i) Cyri præsul in Antiochiæ patriarchatu a sententia depositionis in se lata ad apostolicam sedem appellans confugit. Uno eodemque tempore superiorem augustæ sedis

A hujus potestatem testatus est in cæteras universi terrarum orbis Ecclesias, præque aliis præclarissimis ejus dotibus hanc singularem est fassus, quod nempe ab hæretica labe abhorrens nunquam non fuerit, cum summorum nullus pontificum a veritate contrarium aliquid unquam senserit, ac contra omnes apostolicum depositum semper integrum, semper omni ex parte purum, custodierint.

Hisce ut mederetur incommotis sanctus pontifex (j) falsam eam synodum condemnavit, declaravitque per litteras Theodosio imperatori, quod, quoniam ad sanctam sedem fuerat provocatum, ex constitutis per Nicæni concilii canones, aliud haberi concilium oportebat. Theodosius vero, eunuchi cujusdam, qui Eutycheti valde studebat, arbitrio se gerens, benignas accommodare aures noluit suasionibus divi Leonis, neque Occidentis imperatorum epistolis, per quas eidem significabant, detrectari non posse Romanum pontificem supremum judicem causarum appellationis quoad fidem et judicium episcoporum (k). Fidem adhibuit Theodosius falsis conciliabuli actis Dioscori arbitrato constructis, nihil nempe ex Nicæni atque Ephesini primi decretis mutatum in eo fuisse atque episcopos ibidem depositos Nestoriana hæresi affectos esse. Interea pontificem est deprecatus ut Anatolium in Constantinopoleos sedem, Flaviano jam denato, suffectum confirmaret. Imperatorem istum, cum minime hæresim proficeretur (l), hæreticos tamen tueri Leo papa intellexit: quamobrem fore confidens ut ab insita menti ejus opinione facile revocaretur, legatis ad eum missis iterum de congreganda synodo ellagitavit; eodemque tempore significavit per litteras, quibus ipse conditionibus Constantinopoleos præsullem recess electum confirmasset. Cæterum optimum sancti pontificis id consilium ineundi gloria Marciano, Theodosii successoris, debebatur.

Marcianus igitur potius rerum quæ prima obiit imperatoris munia (m), sui significatio animi fuerunt, se scilicet velle ut pontificia ex auctoritate haberetur concilium, quo proscriberetur error et catholice Ecclesiæ tranquillitas instauraretur (n). Divum Leonem oravit ut ipse per se adesse dignaretur synodo; sin minus id posset fieri, sibi per litteras potestatem faceret cogendæ ipsius synodi, in qua episcopi per summum pontificem constituta profiterentur.

Chalcedone congregati sunt Patres. Eique uti præessent pontifex legatos mittens imperatori scripsit, futurum se sperare (o) ut traditionis fides, cujus dogmata ad eum sancta sedes tradebat, errori sectariorum præcluderet omnem aditum. Ad Patres item concilii perscripsit, significans clam iis esse non posse desiderium suum, quippe cujus religionem ac fidem minime ignorabant (p); ut nempe eadem, disceptationibus quibuscumque posthabitis, plenam illam et apertam fidei definitionem amplecterentur, quam ipse in litteris ad Flavianum expresserat. Sese velle ut suas in sedes episcopi restituerentur, si respicerent; multo autem magis ii qui, eo quod potterem tuiti essent partem, e propriis pulsati erant Ecclesiis. Summopere cavendum iis esse, ne quid, Eutychetem damnantes, Nestorio indulgerent.

Legati synodo præsidentes eandem inchoant, declarantes pontificis memem esse (q) ut concessu ab illo Dioscorus excludatur, usquequid apud Patres tanquam reum se siterit, rationemque retulerit audaciæ suæ, qua œcumenicam coegit synodum nulla

(a) Lib. v, cap. 3.

(b) Epist. 109 ad episc. prov. Arelat.

(c) Epist. 7, ad Theo. los. A.

(d) Et 8, ad Flav. ep.

(e) S. Petr. Chrysolog. epist. ad Eutych.

(f) Epist. Flav. ad Leon. PP.

(g) Epist. 12 et 13.

(h) Epist. 15.

(i) Theodoret., epist. 115 et 126.

(j) Epist. 25.

(k) Apud conc. Chalced. par. 1, n. 25, 26, 27 et 28.

(l) Epist. 33.

(m) Apud conc. Chalced. par. 2, n. 53.

(n) Ibid., n. 31.

(o) Epist. 49.

(p) Epist. 47.

(q) Conc. Chalced., act. 1.

ex apostolicæ sedis auctoritate, rem prorsus inauditam, quæ ante id temporis neque permessa neque facta unquam fuerat. Quamobrem e Patrum consensu expulsus fuit, et e contrario Theodoretus admissus, qui ex sententia pontificis propriam in sedem fuerat restitutus. Convincitur Dioscorus D. Leonis Dogmaticam Ephesi dolo malo suppressisse quam concilii Patres omnes pure ac simpliciter se suscipere profiterentur *eam omnes prompte suscipimus (a)*. Altera in actione testantur Patres absque omni formula ac deliberatione eidem se epistolæ subscripsisse. *Epistolæ omnes subscripsimus*. Veram in ea fidem contineri affirmarique cognoscunt, perinde ac Nicæno in symbolo sanctorumque traditione Patrum qui post eam synodum floruerunt: cumque ea recitata essent, eidem etiam epistolæ plaudentes clamaverunt Patres jam se subscripsisse: *Nos jam subscripsimus*. Tertia in actione pontifex archiepiscopi universalis nomine nuncupatur; damnatur deponiturque Dioscorus, tum variis nominibus, tum eo potissimum quia impedimento fuerat quominus eæ litteræ legerentur Ephesi magno cum catholice Ecclesiæ scandalo, quæ jam plura perpessa fuerat. In actione quarta, interrogati Patres ab imperatoris inquisitoribus utrum divi Leonis epistola conveniret cum fidei expositionibus conciliorum Nicæni et Constantinopolitani, epistolæ iterum acclamaverunt. Itaque nihil est certius pura simplicique acceptione ista Magni Leonis epistolæ in Chalcedonensi concilio, quidquid autem qui supremæ sanctæ sedis auctoritati adversantur; quorum ipse objectiones dilui mea in Dogmatica Historia (b).

Actio quinta propositionem hanc nostram egregie confirmat. Concilii Patres fidei definitionem instruxerant, quam legati, utpote minus omnia exprimentem quæ dogmatica epistola contra hæresim definebat, rejecerunt. Quare ii, tametsi definitionem illam pertinaciter studio defenderent, attamen ubi agnovissent discrepantiam quæ eam inter et dogmaticam epistolam intererat, quantocius eam ita mutarunt, ut omne discrimen amoveretur. Marcianus imperator, qui concilio adfuit (c), provisurum se ait ne quis imposterum de mysterio Incarnationis docere auderet aliud quam quod apostoli, Nicæni Patres et Leo pontifex in epistola ad Flavianum tradiderunt.

Inter Chalcedonensis concilii canones duodetricesimus tertio in hærens, Constantinopolitanæ synodi præsulis urbis hujus alterum in Ecclesia locum concedit, atque unâ simul patriarchalem jurisdictionem in Ponti, Asiæ Minoris et Thraciæ exarchatus. Legati, qui consensu non aderant cum hujusmodi canon fuit propositus (d), acerrime adversati sunt, ubi de rato eodem habendo actum est; at quoniam suffragatio ne procederet frustra contenderunt, decreto intercesserunt, adhibito protestationis ac reclamationis remedio, et ad sedem apostolicam provocarunt.

Synodo absoluta Patres imperatorem rogaverunt (e) ut quæ ipsius erat pietas atque potestas, fulciret sedisque apostolicæ auctoritate roboraret fidei professionem quam fecerant; se nempe apud Romanum pontificem interponeret, confirmationis causa impetrandæ. Postea pontifici mittentes acta omnia concilii, per synodicam orant ut eadem confirmare non deignetur (f). Apprime autem urgent canonis duodetricesimi confirmationem, rationes,

(a) Ibid.

(b) Lib. v, c. 9.

(c) Act. 6.

(d) Ibid., act. 16, in fin.

(e) Idem, par. III, n. 1.

(f) Ibid., n. 2.

(g) Epist. Imp. ap. Collect. Holsten.

(h) Epist. 52, 53, 54, 55 et 61.

(i) Epist. 62, 65, 68 et 103.

A quæseunque firmissimas putant, præferentes, uti pontifici fidem faciant, commendationesque afferentes quæ maximo sibi usui ad movendum pontificis animum sint future.

Pontifex definitionem summa et certa fide confirmavit per litteras ad Galliarum episcopos (g), ad imperatorem Marcianum, ad Pulcheriam imperatricem, ad Anatolium Constantinopolitanum (h); multo autem apertius ad episcopos qui synodum celebraverant. Canonem vero duodetricesimum pro Constantinopoleo cathedra penitus rejecit, reique certiores fecit litteris iisdem viros illos præstantissimos, litterisque aliis rem ipsam communicavit cum Alexandrino et Antiocheno patriarchis (i), quorum præsertim intererat ea novitas, cumque aliquot episcopis eorumdem suffraganeis.

S. pontificis auctoritas executione prohibuit hunc canonem; quod licet moleste ferret Constantinopoleo præsul (j), tamen ab imperatore contentus in officio erga pontificis voluntatem, huic imperatore eodem cogente, per epistolam obsequii plenam satisfacit.

Divo Leoni maxime id cordi erat, ut omnibus in terrarum orbis Ecclesiis fidem incarnationis Verbi per suam dogmaticam epistolam stabiliret. Hanc Ecclesiæ Gallicanæ tanto cum gaudio amplectantur, quantum non facile explicari verbis possit (k). Unanimi siquidem consensu omnes fatebuntur ac prædicabant apostolicam sedem, unde epistola erat profecta, illum esse additum, ex quo sanctus idem Spiritus qui apostolos replevit scientia, emittebat oracula: doctrinam ejus, Dei esse doctrinam; Salvatore ipsam incarnationis suæ mysterium hominibus trahere per os Romani pontificis, cui acceptam Gallicanæ Ecclesiæ fidem veræ religionis referebant, et arctissimo atque insolubili conjunctionis vinculo adhærebant. Hispanienses Ecclesias tantum fuisse compotes beneficii sancti ejusdem pontificis litteræ nos docent (l). Italas Alpium finitimas tradit

C Leo ipsius decretis subscripsisse, necnon diligentissime obsecutas fuisse (m). Oriens, utpote procelis semper ac tempestatibus agitato plus quam occidentis provinciæ, tranquillitatem serius prætulit. In Palestina descendere ad vim oportuit ut ad officium monachi reducerentur (n), qui pene omnes Eutychetis sectatores facti erant, cogerenturque, relictis ecclesiis quas invaserant, propria ad monasteria reverti. In Ægyptum, ubi dogmaticæ D. Leonis epistolæ nonnulla exempla irreperant depravata, quæ Nestorianismi errores in lucebant (o), certa mittenda fuerunt exempla imperiali signo; necnon magistratibus mandari opus fuit ut eadem clero populoque publice legerentur. Post Marciani obitum religiosissimi principis, maximeque adhærentis apostolicæ sedi, emerit iterum erroris factio (p); quamobrem oportuit pontificem semel, iterum ac tertio novum ad imperatorem dare litteras, ut ab insidiis tutum redderet, quas religioni ejus parabant hæretici, facilitate abutentes qua ipse audiebat damnatos a sancta sede, quibus præter pœnitentiam nihil ultra erat reliquum. *Adhuc insuper flagrant audientiam, cum damnati debeant agere pœnitentiam (q)*.

Ita sensit Augustinus cum in causis ejusdem generis apostolica sedes iudicium tulit. Qui nostra hac tempestate tanti doctoris discipulos sese jactant, ab hac sententia ordirentur oporteret, quam studio is

(j) Epist. Anat. Cp. ap. Collect. Holsten.

(k) Epist. episc. Gall. post S. Leon. epist. 51 et 98.

(l) Ep. 52.

(m) Post ep. 52.

(n) Vide Ep. 85.

(o) Ep. 69.

(p) Epist. 73, 78 et 99, ad Leon. Aug.

(q) S. Aug. cont. duas epist. Pelag., l. 1, in fin.

ardenti adeo tuitus est, ut inter cæteros Ecclesiæ Patres locum facile principem sit assecutus. Illi vero longe abest ut gloriantur cum D. Prospero sanctæ sedis auctoritate uti ad explicandam ac defendendam S. Augustini doctrinam; quin e contrario gloriantur D. Augustini auctoritatem adhibere ad apostolicæ sedis doctrinam oppugnandam. Iidem ut videant quanto in errore versantur, certum mihi deliberatumque est breviter hic tradere quidquid S. doctor aut dixit aut gessit aliis temporibus Ecclesiæ traditione affirmans quoad præeminentiam et auctoritatem sanctæ sedis.

ARTICULUS VII.

Testimonia ex divo Augustino quoad præeminentiam et auctoritatem sanctæ sedis.

Divo Augustino ter potissimum oblata occasio fuit suam proferendi sententiam de auctoritate quam sancta sedes exercet atque exercere debet in Ecclesia, cum de appellationibus Ecclesiarum Africæ ad Romanam disputaretur. Ea ratione sanctus doctor mentem suam aperuit circa prærogativas omnes Romani pontificis et circa præsidia illa firmissima quibus idem pontifex est instructus: centri nempe ac vinculi contra schismata supremi relationum interpretis adversus hæreses, atque arbitri supremi juris adversus temeratores legum.

I. Donatistæ, qui baptismum iterare volebant, S. Cypriani auctoritatem usurparunt. Quorum consilia ut eludat Augustinus, Cyprianum cum principe apostolorum comparat, quem divus Paulus redarguit. Nihil tamen minus fatetur vereri se ne comparatio hæc injuria sit divo Petro, eo quod apostolorum princeps cum episcopo alic nullo debeat comparari. « Magis, inquit, vereri debeo, ne in Petrum contumeliosus existam. Quis enim nescit apostolatus principatum cuilibet episcopatu præferendum? » (S. Aug. *de Bapt. cont. Donat.*, lib. II, cap. 4.) Mox divum Cyprianum pro virili conatur defendere: « Nondum enim, aliens, erat diligenter illa baptismi quæstio pertractata; sed tamen saluberrimam consuetudinem tenebat Ecclesia... quam credo ex apostolica traditione venientem... per Agrippinum prædecessorem suum dicit S. Cyprianus quasi cõpisse corrigi. Sed sicut diligentius requisita veritas docuit, quæ post magnos dubitationis fluctus ad plenarii concilii confirmationem perducta est, verus creditur per Agrippinum corrumpi cõpisse, non corrigi. » (*Ibidem*, cap. 7.) Cyprianus quidem consuetudinem illam videbat; cum autem (prosequitur Augustinus) defensionis ipsius consuetudinis non tales afferrent, quibus illa talis anima moveretur, noluit nondum assertæ consuetudini cedere... Maluit prædecessorum suorum tanquam inventum defendere. » (*Ibid.*, cap. 8.)

Cyprianus tandem, ut Augustinus observat, quæstionis summam non fidem, sed disciplinam spectare judicavit, de qua alios alia sentire neque schisma, neque hæresim gignit. « Neminem judicantes, aut a jure communionis atque, si diversum senserit, amoventes. » (*Ibid.*, cap. 2.) « Toleravit collegas alios sentientes sicut, et ipse toleratus est. » (*Ibid.*, l. IV, c. 9.) Eam ob rem universalem cogi synodum oportere censuit, disentiendæ atque examinandæ consuetudinis gratia, quæ hæreticorum baptismam admittebat; atque interim baptismam denuo conferri posse iis qui ab hæreticis fuerant baptizati: « Antequam plenarii concilii sententia quid in hac re sentiendum esset, totius Ecclesiæ consensus confirmasset, visum est ei cum ferme octoginta coepiscopis suis Africarum Ecclesiarum, omnem hominem qui extra Ecclesiæ catholicæ communionem baptizatus fuisset, oportere ad Ecclesiam venientem denuo baptizari. » (*Ibid.*, lib. I, cap. 18.) Divus ipse Augustinus declarat quod variis in Ecclesiis provincis ante oportuerit peculiare fieri discussiones,

quam œcumenica haberetur synodus, ut consuetudo illa penitus teneretur, quænam esset, nempe utrum universalis ac proinde apostolicæ foret traditionis. « Quomodo enim potuit ista res tantis altercationum nebulis involuta ad plenarii concilii luculentam illustrationem confirmationemque perducere, nisi primo diutius per orbis terrarum regiones multis hinc atque hinc disputationibus et collationibus episcoporum pertractata constaret? » (*Ibid.*, lib. II, cap. 4.) Verum enim vero argumentum evidens utrumque horum Patrum arbitratum esse de disciplina quæstionem institui, inde ducitur quod Cyprianus, præter ea quæ diximus, Deum misericordia suppleturum reba ut, si quid baptizato ab hæreticis deesset qui in Ecclesiam receptus fuisset neque iterum sacro fonte ablatus: « Potens est Dominus (ipsa ejus verba sunt) misericordia sua indulgentiam dare; et eos qui ad Ecclesiam suam venientes simpliciter admissi in Ecclesia dormierunt, ab Ecclesiæ suæ muneribus non separare. » (S. Cyprian., *epist. ad Jubai.*, cap. 13.) Divus autem Augustinus ejusmodi rem esse aiebat, circa quam plenaria concilia invicem poterant emendari. « Ipsa plenaria concilia sæpe priora posterioribus emendari, cum aliquo experimento rerum aperitur quod clausum erat. » (S. Aug. *de Bapt. cont. Donat.*, l. c. 3.) Quod sane non nisi de disciplina est accipiendum, fidei enim ac morum leges inviolabiles sunt. Præterea sanctus doctor pro certo habuit Cyprianum ab opinione illa recessisse, deque hac re nihil ideo litteris consignatum exstare, quia studentes hujusmodi errori fortasse suppresserint sancti viri scripta contraria, ut ipsius auctoritate fulcirent errorem: « Correxisse autem, inquit, istam sententiam non invenitur: non incongruenter tamen de tali viro existimandum est quod correxerit, et fortasse suppressum sit ab his qui hoc errore nimium delectati sunt, et tanto velot patrocinio carere noluerunt. » (S. Aug., *ep. 48, ad Vincent.*)

Ceterum, id firmissime comprobatur, divo Augustino fuisse supremam Romani pontificis auctoritatem veritatis loco, cui refragari nemo possit in Ecclesia: « Quis enim nescit apostolatus principatum cuilibet episcopatu præferendum; » quod perinde is loquitur de contentione ille unde schisma Donatistarum profectum erat, atque de re jam definita per sententiam latam ab apostolica sede. Sententiam hanc tulit Melchisedes papa in contentione Cæcilianii et Majorini de Carthaginensi episcopatu. Cæcilianus quidem legitime electus fuerat eaque in sede constitutus; Majorinum vero instigaverat manus factiosorum hominum, qui suas ad partes pertraxerant non paucos ex episcopis Afris. Quare Augustinus luculenter de Cæciliano loquitur dicens: « Posset (Cæcilianus) non curare conspirantem multitudinem inimicorum, cum se videret et Romæ Ecclesiæ, in qua semper apostolicæ cathedræ viguit principatus, et cunctis terris, unde Evangelium ad ipsam Africam venit, per communicatarias litteras esse conjunctum, ubi paratus esset suam causam dicere, si adversarii ejus ab eo illas Ecclesias alienare conarentur. » (*Ibidem, epist. 162.*)

Ita reapse contigit, ipsismet petentibus Donatistis, ut causam transmarini judices, id est eorum temporum sermone, apostolica seles, judicaret. Apud pontificem steterunt partes ad dictam diem, cognitisque utrinque rationibus Melchisedes pro Cæciliano sententiam tulit. Negari certe non potest Donatistas judicio huic stare noluisse, et ad Constantinum imperatorem provocasse. Ac perinde negari nequit hunc principem, cum causæ accessiones ab iis flerent, dedisse novos judices, Patres nempe Arelatensis concilii; si tamen habendi sunt novi judices Patres synodi, quo divus Silvester legatos misit, qui causam sui prædecessoris instar judicarent ac de novis accessionibus definiret. Melius igitur recognitionem litis, ab imperatore concessam, nuncupemus. Istiusmodi autem recognitiõnem

quomodo concessit imperator? Scilicet eorum perversitatibus cedens, ait Augustinus, utque eorum impudentiam cohiberet; quid enim convocandum concilium fuit, cum causa cognita et definita esset Romæ? Insolentem eorum agendi rationem detestans, prosequitur sanctus doctor: qui ab Ecclesiæ iudicio ad imperatoris tribunal provocare erant ausi. « In Urbe Roma quemadmodum causa dicta atque finita sit, indicant gesta ecclesiastica. » (Id., ep. 68.) « Dedit ille aliud Arelatense iudicium, non quia jam necesse erat, sed eorum perversitatibus cedens et omnino cupiens tantam impudentiam cohibere. Neque enim ausus est Christianus imperator sic eorum tumultuosas et fallaces querelas suscipere, ut de iudicio episcoporum qui Romæ sederant ipse iudicaret... Qua in re quemadmodum illos detestetur audistis. » (Idem, ep. 162.) Ipse imperator dederat litteras ad Melchiam, ad eum spectare significans ejusmodi causam definire, utque ullum schisma in Ecclesia suscitaretur, peculiarisve alicubi divisiones fierent, nullo pacto ferre. « Vestra gravitas, inquit, ponderabit quomodo illa lis tandem absolvatur... Velim vos nullum generale schisma, nullam discordiam in ullo loco omnino relinquere. » (Apud Euseb. lib. x *Hist.*, c. 5.) Itaque considerabat hanc litem jam sententia pontificis definitam. « Cum res fuisset apud urbem Romam ab idoneis ac probatissimis viris episcopis terminata. » (Epist. Const. Imp. *Elaphio.*) Cum vero intellexit Donatistas provocasse; o furorem, inquit, inauditum; o audaciam prædicandam! Christiani homines et episcopi imitantur gentes. « Ad quam appellationem Constantinus imperator sic respondit: O rabida furoris audacia! sicut in causis gentilium fieri solet appellationem interposuerunt. » (Opt. Milev., lib. 1 *cont. Parm.*)

Per hoc Melchiam papæ iudicium definitivum Cæcilianus omnibus est criminibus absolutus quæ in ipsum coniecerant Donatistæ, proindeque in Ecclesiæ communione perstitit, nullamque juris sui jacturam est passus. Quod ad ejus æmulos, præter Donatum, principem auctorem sceleris, qui fuit depositus, alii omnes, mandavit pontifex, ut suas quisque dignitates ac sua munera retinerent, dummodo ab erroris opinione recederent. Quamobrem Augustinus ait hunc pontificem optimum, Christianæ se filium pacis et patrem Christianorum omnium demonstrasse. « Miltiadi sententia iudicium clausum est his verbis: Cum Cæcilianum nec a Donato convictum esse in aliqua parte constiterit, suæ communioni ecclesiasticæ integro statu retinendum merito esse censeo. » (Id., *ibid.*) « Miltiadi ultima est prolata sententia... Donato solo, quem totius mali principem invenerat, maxime culpato, sanitatis recuperandæ optionem liberam fecit, cæteris paratus liberae communicatorias mittere... O virum optimum! o filium Christianæ pacis, et patrem Christianæ plebis! » (S. Aug., ep. 162.)

Ad hoc apostolicæ sedis iudicium Augustinus remisit Donatistas tot ac tantis in discepcionibus quas cum iisdem habuit. Cumque ipsis probare constituit partes suas nihil omnino esse præter factionem schismaticam et ab Jesu Christi Ecclesia se junctam, id posuit ob oculos, quod nempe in Romanæ Ecclesiæ communione non essent. Argumentum hoc firmum illi adeo videbatur, ut solitus esset dicere quod si e sanctis angelorum choris aliquis per hypotesim asseret ad partes Donati accedendum esse relictis catholicis, ipse angelus esset anathema. Catholicæ quidem partes, ait D. doctor, eæ sunt, ubi perpetuus episcoporum sibi invicem succedentium ordo invenitur post beatum Petrum, cui tanquam Ecclesiæ totius typum gerenti Redemptor ait: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et portæ inferi non prævalent adversus eam.* Hac in perpetua successione pontificum impossibile est e Donatistis ullum præselem invenire; quibus

A cum origo non legitima sit in Africa, imitari student catholicam Ecclesiam, eque suis alique Romam mittunt, qui exiguum Afrorum numerum regat. Ea Augustini verba ipsa: « Si enim, inquit, ordo episcoporum sibi succedentium considerandus est, quanto certius et vere salubriter ab ipso Petro numeramus, qui totius Ecclesiæ figuram gerenti Dominus ait: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et portæ inferorum non vincunt eam.* Petro enim successit Linus, Lino Clemens, etc. In hoc ordine successionis nullus Donatista episcopus invenitur. Sed ex transverso ex Africa ordinatum miserunt qui paucis præsidens Afris in urbe Roma Montensium seu Cuzipitarum vocabulum propagavit. » (Id., ep. 165.)

B II. Si occasione præsertim Donatarum Augustinus demonstravit auctoritatem sanctæ sedis, tanquam centrum unitatis, contra schismata, occasione potissimum Pelagianorum agnovit eadem in sede supremum iudicem in rebus ad fidem pertinentibus contra hæresim. Constat primum adversus Pelagianum iudicium fuisse latum in Africa. Hanc hæresim in Cælestio damnarunt Patres concilii Carthagine celebrati redemptionis nostræ anno 412, unde insanissimum id caput ad apostolicam sedem provocavit. At quoniam hæreticus provocationem prosequens haud fuit, aliquot inde annis Africani præsules contra eandem hæresim pronuntiaverunt, eamque iterum suis cum auctoribus damnarunt in conciliis Carthaginensi et Milevitano. Utriusque concilii Patres per synodicas litteras a se lati iudicii retulerunt rationes pontifici Innocentio primo. Milevitani scilicet, quibus Augustinus accensebatur, ad pontificem tanquam pastorem communem omnium perscripsere, et tanquam ei, cui summa et præcipua est potestas ad novas hæreses eliminandas, ad corrigendos errores eosque præfocandos, antequam coalescant. Potestatem hanc Romanis pontificibus ab Jesu Christo esse traditam, qui consilia eorum regere atque exaudire preces dignatur, iidem Patres fatentur. « Te, inquit, Dominus gratiæ suæ præcipue munere in sede apostolica collocavit... Pastoralis diligentiam quæsumus adhibere digneris; nova quippe hæresis, etc. Ut ab eis corrigendis ne latius serpent... Adjuvante misericordia Dei nostri Jesu Christi, qui te et regere consulentem et orantem exaudire dignatur, auctoritati sanctitatis tuæ, de sanctarum Scripturarum auctoritate depromptæ, » etc. (Id. ep. 92.)

C Alia in epistola quam divus Augustinus et quatuor Africani præsules peculiarem dederunt ad ipsam pontificem, eidem significant muneris sui esse Pelagium, qui errorem deposuisse videbatur, diem dicere apud se, ut vel coram vel per epistolam doctrinæ suæ rationem redderet, hæresiarchæ huic, aientes, futuram majoris ponderis pontificiam auctoritatem quam cæterorum omnium universi orbis episcoporum. Sub finem epistolæ precantur ab eo veniam, si fortasse nimium proluxa ea sibi videtur, fatentes se minime luci splendorem addere cogitasse, verum ab ipsius delimitatione cognoscere, utrum quæ ipsi scirent ab eodem fonte originem ducerent, unde altissima ipsius sapientia emanabat. « A tua, sic loquuntur, veneratione acciendus est Romam, aut cum eo per litteras agendum... Episcoporum catholicorum auctoritate, et maxime sanctitatis tuæ, quam apud eum esse majoris ponderis minime dubitamus... Dabit sane nobis veniam suavitas mitissima cordis tui quod prolixiorum epistolam fortassis quam velles tuæ misimus sanctitati. Non enim rivulum nostrum tuo largo fonti augendo refundimus, sed... utrum etiam noster, licet exiguus ex eodem, quo etiam tuus abundans, emanet capite fluentium, hoc a te probari volumus. » (Id., ep. 95.)

D En quæ sancto ex isto doctore suppetunt testimonia quoad rescripta pontificis tam conciliis quam epistolis laudatis.

« Quid enim, ait libro primo contra Julianum, cap. 2. potuit vir ille sanctus Africanis respondere conciliis, nisi quod antiquitas apostolica sedes, et Romana cum cæteris tenet perseveranter Ecclesia? » Et epistola 106: « Ad omnia nobis ille (Innocentius) rescripsit eodem modo quo fas erat atque oportebat apostolicæ sedis antistitem. » Et infra: « Novellum et perniciosum errorem sic ecclesiastica auctoritate compressum, ut multum miremur esse adhuc quosdam qui per quemlibet errorem gratiæ Dei contentur obistere, si tamen hæc gesta didicerunt. » Et alibi: « Resistentes ad nos perducite. Jam enim de hac causa duo concilia missa sunt ad sedem apostolicam; inde etiam rescripta venerunt. Causa finita est, utinam aliquando finiat error! Ergo ut advertant monemus, ut instruantur docemus, ut mutentur oremus. » (Idem de verb. Apostol. segm. 2, in fin.)

At nondum œcumenicam ad synodum appellandi consuetudo cepta erat? Audiamus hac de re Augustinum: « Quid est quod dicunt? De simplicibus episcopis sine congregatione synodi in locis suis sedentibus extorta subscriptio est? Aut vero congregatione synodi opus erat, ut aperta pernicietas damnaretur? Quasi nulla hæresis aliquando nisi synodi congregatione damnata sit, cum potius rarissimæ inveniantur propter quas damnandas necessitas talis exstiterit; multoque sint atque incomparabiliter plures, quæ ubi exstiterunt, illic improbari damnari meruerunt; atque inde per cæteras terras devitandæ innotescere potuerunt. Verum istorum superbia hanc etiam gloriam captare intelligitur, ut propter illos Orientis et Occidentis synodus congregetur. Orbem quippe catholicum quoniam Domino eis resistente pervertere nequeant, saltem commovere conantur, cum potius vigilantia et diligentia pastoralis post factum illis competens sufficiensque judicium, ubicunque isti læpi apparuerint, confidendi sunt, sive ut sanentur atque mutentur, sive ut ab aliorum salute atque integritate vitentur. » (Id. cont. 2 epist. Pelag., l. 4, in fine.)

Sanctus idem doctor eadem de re ait Juliano: « Pato tibi eam partem orbis sufficere debere, in qua primum apostolorum suorum voluit Dominus gloriosissimo martyrio coronari. Cui Ecclesiæ præsentem beatum Innocentium si audire voluisses, jam tunc periculosam juventutem tuam Pelagianis laqueis exuisses. » (Id. lib. 1 cont. Julian. cap. 2.)

Nil igitur nequissimis iis nominibus ex Augustino erat reliquum, post latam ab apostolica sede sententiam, præter detestationem criminum ac poenitentiam. « Et hæc execrabilia damnata tenentes et seminantes, adhuc insuper flagitant audientiam, cum damnati debeant agere poenitentiam. » (Id. cont. 2 epist. Pelag., lib. 1 in fine.)

III. Circa provocaciones ad sanctam sedem quoad emendandos mores, referam quiddam Zosimo, Bonifacio ac Cœlestino pontificibus Augustini ævo actum tibi in Africa hac de re. Provincia isthæc Occidentalis Ecclesiæ moleste admodum ferebat se subjici ac proinde patriarchalis suæ jura detractabat. Dicam melius: Afri potius de iudicii genere atque sententiæ executione disceptabant in causis appellationis, quam de jure supremi tribunalis, quod sanctæ sedi nunquam in discrimen vocarunt. Perspectum est consultationum congregationumque eorum summam fuisse pontificem maximum deprecari ut legatos ne imposterum mitteret, ad cognitores tantummodo in rem præsentem renuntiaret, qui

A ejusmodi transigerent causas, neque amplius pateretur ut sæcularibus magistratibus executio sententiæ mandaretur.

Id Augustinus imperiæ orat Cœlestinum pontificem, ut sibi permittat in Antonii Fussaliensis causa, qui comprovincialibus ab episcopis propria e sede pulsus decretum ab apostolica sede impetraverat; quod, tametsi conditionale tantum erat, tamen vim minabatur, ut executioni mandaretur adversariorum ingratis, Præterea longe ut D. doctor jus apostolicæ sedis in controversiam vertat, fatetur potius firmatque exemplis quampluribus judiciorum, quæ seu lata, seu confirmata fuerunt ab eadem sede. Hujus rei testimonia ipse profero ad Cœlestini pontificatum, ex epistola quam hunc ad pontificem dedit, vetustæ editionis 161, recentioris autem 209.

Cæterum S. Augustinus non modo suprema jura sanctæ sedis agnovit, veneratus tuitusque est, verum etiam quotiescunque fuit opus, pontificum ipsorum vindicem gessit acerrimus. Neque tamen rationem habuit nullam discriminis hominem inter atque pontificem, si quid misera eorum vitæ privatæ conditio noxæ alicui fuisset obnoxia. At posteaquam ministerii honorem sanctissimi omnique majoris exceptione vindicavit, famam tuetur ipsius ministri, qui omnium maxime nequam hominum hæreticorumque calumniis est obnoxius. Suo loco dicimus quidquid Donatistis ipse respondit, dum Ecclesiæ objectarent pontifices Marcellinum, Marcellum, Melchiodem ac Sylvestrum persecutionibus succubuisse. Videmus suis in libris adversus Pelagianos quam belle pontificem Zosimum a censoria ea nota vindicat, quam stultissima ea capita eidem inurere conabantur quoad suæ auctoritatis exercitium pro asserenda hæresi quam profitebantur. « Sed si (ipsissima S. doctoris verba sunt), quod absit, ita fuisset de Cœlestio vel Pelagio in Romana Ecclesia judicatum, ut illa eorum dogmata, quæ in illis et cum ipsis papa Innocentius damnaverant, approbanda et tenenda pronuntiarentur, ex hoc potius esset prævaricationis nota Romani clerici inurenda. Nunc vero cum. . . Zosimus Cœlestium se purgare molientem ad consentiendum supradictis sedis apostolicæ litteris (quas Africanis Ecclesiis perscripserat Innocentius) crebra interlocutione constrinxerit, profecto quidquid interea lenius actum est cum Cœlestio servata duntaxat antiquissimæ et robustissimæ fidei firmitate, correctionis fuit clementissima suasio, non approbatio extiosissima prævaritatis. Et quod ab eodem sacerdote postea Cœlestius et Pelagius repetita auctoritate damnati sunt, paululum intermissæ, jam necessario præferendæ severitatis fuit, non prævaricatio prius cognitæ vel nova cognitio veritatis.... Quomodo igitur ab istis fidel desertoribus et oppugnatoribus gratiæ Romani clerici prævaricationis arguuntur sub episcopo Zosimo, quasi aliud senserint in damnatione posteriore Cœlestii et Pelagii quam quod sub Innocentio in priore senserunt? »

D Quia utique cum in litteris venerabilis Innocentii de parvulis, nisi baptizarentur in Christo, in æterna morte mansuris catholicæ fidei clareret antiquitas, profecto Ecclesiæ Romanæ prævaricator potius esset quicumque ab illa sententia deviasset; quod, Deo propitio, quoniam factum non est, sed ipsa constanter repetita Cœlestii et Pelagii damnatione, servata est, se intelligant esse unde alios criminantur, et aliquando a fidel prævaricatione sanentur. » (Id. contra duas epist. Pelagian., lib. II, capp. 5 et 6.)